ULUSLARARASI HAŞİR TOPLANTISI YAPILDI

ULUSLARARASI TOPLANTI

Risale-i Nur'a Göre Kötülük Kavramı ve Haşir

19-20 Kasım, 2006, İstanbul

İstanbul İlim ve Kültür vakfı tarafından organize edilen Risale-i Nur'a Göre Kubuh Kavramı (Şerr) ve Haşir konulu uluslararası toplantı Nursi uzmanı akademisyenlerin katılımıyla 19-20 Kasım, 2006'da İstanbul Akgün Otel'de gerçekleştirildi. Toplantıda sunulan tebliğlerin kısa bir özeti aşağıdaki gibidir:

Prof. Dr. Oliver Leamann, Kentucky Üniversitesi, ABD

İslâm ve Yahudilikte Kötülük Kavramı: Said Nursi ve Musa İbn-i Maymun (Moses Maimonides)

Yahudilikte acı ve çile çekmek kavramlarının daha geniş incelendiğini söyleyerek sunumuna başlayan Leamann, Hz. Eyyub'un mukaddes kitaplarda anlatılan hayatından bahsetti. Lamann'a göre Tevrat ve Yahudi kaynaklarında Hz. Eyyub'un kendisi de, hastalığı da Kur'andakinden çok daha detaylı anlatılıyor. Yahudi kaynaklarında ve Hz. Eyyub'un hastalığına dair tefsirlerde bu dünyada yaşanılanların karşılığının ahirette verileceğinden direk bir bahis olmadığını kaydeden Leamann, Bediüzzaman Said Nursi'nin ahiret konusundaki çarpıcı anlatımına dikkat çekti. Nursi bu dünyada acı çeken masumların acıları ve çektikleri sıkıntıların öbür dünyada ödüllendirileceğini haşir konusundaki öğretilerinin temelinde sunuyor. Böylece hayatta çekilen sıkıntı ve çileler anlamlandırılıyor.

12. yüzyılda yaşamış meşhur Yahudi alim İbn-i Maymun'a göre ahiret var mi sorusunu Bediüzzaman'ın haşir anlatımıyla

mukayese eden Leamann, İbn-i Maymun'a göre ahiretin ancak bir ihtimalden ibaret olduğunu ve varsa dahi orada insanin ne ile karşılaşacağının bilinmesinin imkansız olduğunu kaydetti. Tanrı kimdir bilemiyoruz diyen İbn-i Maymun, hayatın sonunda bir ceza veya ödüllendirme olacak mi bilemiyoruz ve bunlar çok problematik alanlar diyerek konuyu ele alıyor. Leamann ise 'bir insan bu kadar ehemmiyetli konuların cevaplarını bilmeden hayatını nasıl yaşayabilir ki!' diyerek sunumuna devam etti.

İbn-i Maymun haşir konusunda insanlar Tanrıyı tam bilmediği için ilahî adaletin nasil işleyeceğini ve ahiret olursa Tanrı'nın nasıl bir adalet uygulayacağını bilemez derken Bediüzzaman'ın haşre gösterdiği en kuvvetli delillerden birisi Allah'in isimleri. Nursi'ye göre Allah'ın zatı ve sıfatları hasebiyle ahiretin ve büyük yargılama sonunda ödüllendirme ve cezalandırma olması ilahî bir gereklilik. İbn-i Maymun'un 'kim Tanrının ne yapacağını nerden ve nasıl bilebilir ki' derken, Bediüzzaman haşre herkesin anlayabileceği deliller gösteriyor.

Prof. Dr. Barbara Stowasser, Georgetown Üniversitesi, ABD

Kötülük Kavramı ve Hz. Adem ile Havva Kıssasının Anlamları

Hz. Adem ve Hz. Havva'nin yaratışını inceleyen sunumunda Stowasser kaynak olarak Tevrat, İncil, Kur'an, konuyla ilgili hadisler ve ilkçağ tefsirlerini kullanarak, bunları Bediüzzaman Said Nursi'nin görüşleri ile karşılaştırdı. Yahudi ve Hıristiyan anlayışına göre tüm kötülük ve günahların temeli olarak Hz. Adem ile Havva'nın cenneten kovulmalarına sebep olan ilk günah gösteriliyor. Hıristiyan inançlarına göre bu ilk günah tüm insanlara "genetik" olarak geçiyor ve o yüzden bebeklerin bile vaftiz edilmesi gerekiyor. Yahudi ve Hıristiyan kaynakları Hz. Havva'yı ilk ve tüm günahları suçlusu olarak ele alırken, kadını ise günah işleyen ve günaha davet figür olarak tanıtıyor.

Mu' tezile ve Eş'ari alimlerinin görüşlerini degerlendiren Stowasser, tefsirlerdeki İsrailiyyat etkilerine dikkat çekerek, Bediüzzaman İsrailiyyat kullanmadığını kaydetti. Diğer birçok alim çekinmeden Allah'ın kadını eksik, aşağı, aptal, ve lanetli yarattığını savunurken Bediüzzaman kötülüğün temeli konusundaki yorumu farklı.

Nursi İblis'in isyankarlığının özünde insanın kabiliyetlerinin inkişafı konusunu ele alarak insanın iyi ve kötüye kabiliyeti yaratıldığından bahsediyor. Hayır ve şerre kabiliyeti olan insana seçme tercihi verilmiş. İnsanların hayra kabiliyetlerini geliştirmesi gerektiğini söyleyen Nursi, kadınların ve erkeklerin Allah huzurundaki sorumlulukları bakımından eşit yaratıldığını söyler. Nursi Kurandaki gibi Allah'ın sadece Adem (AS)'ı değil, tüm insanlığı halifesi olarak tayin ettiğini söyler.

Prof. Dr. Mustafa Abu-Sway, Filistin

Gazali'den Nursi'ye: İslâm'da Kötülük Kavramının Ontolojik ve Politik Boyutları
Tsunami'nin olduğunda çoğu kişiler 'Tanrı nasıl milyonlarca insanı etkileyen böyle bir şey yapar' diye sorgularken Endonezya Ace'de yüzbinlerce Müslüman bir araya gelerek hata ve günahlarının affedilmesi için dua ettiler. Aynı hadise Pakistan'daki devasa depremden sonra da tekrarlandı. Bazı Müslüman alimler böyle olayların insanların yaptıklarına karşılık gönderilen ilahî ikazlar olduğunu düşünüyor. Tüm bunların temelinde İslam`daki şer anlayışı var.

Şerrin yaratılması şerr midir sorusuna Nursi hayır der ve şerrin yaratılması ile şerrin yapılmasının farkına dikkat çeker. Nursi'ye göre kötülüğün yapılması kötüdür ama kötülüğün yaratılması hikmetli ve ilahî bir iştir. Bu anlayışla Nursi, mesela tsunami gibi çok kötü gözüken şeylerin yaratılışını kötü görmüyor. Yaratılan şeyler, neticesi itibariyle iyi midir ve bunlarda ilahî hikmetler var mıdır diyerek ahireti nazara veriyor. Nursi Hz. Eyyub'ün yaralarını kemiren kurtların ancak onun benliğinin madde kısmı olan bedenine zarar verdiği için ahiret cihetinden zararsız, belki de faydalı görülebileceğini belirtiyor.

Şerr kavramı ile politikanın yakın ilişkisine dikkat çeken Abu-Sway, İslam'da ilk fitne olarak değerlendirilen ve Hz. Ali ve Muaviye arasında geçenleri değerlendirdi.

Şükran Vahide, Araştımacı-Yazar, Türkiye

Risale-i Nur'a Göre Yeniden Dirilişin Delilleri

Bediüzzaman Said Nursi, ahiret anlayışına geleneksel açıdan bakmak yerine eseri Risale-i Nur'da geniş şekilde ele aldığı ahiret inancını çocuklar, gençler ve ihtiyarları da kapsayacak şekilde çok daha geniş bir şekilde ele alır. Nursi ahiret inancının herkese öğretilmesi gerektiğine inanmış ve bunun ciddi derecede çaba harcamıştır. Eserlerinde ahirete imanın çocuklara, gençlere, yaşlılara, ve genel anlamda sosyal hayata faidelerinden bahseder. Ahirete iman İbn-i Sina gibi büyük alimlerce bile aklın alamayacağı bir kaide olarak bakılmışken, Bediüzzaman hayattan, kainattan ve Kur'an'dan direk örnekler kullanarak haşrin her yaştan ve her kesimden insana etlikli bir şekilde anlatılabileceği bir sistem geliştirmiştir.

Nursi'ye göre verilmiş nimetlerin en büyüğü hayattır ve hayat bütün şubeleriyle ahirete işaret eder. Kainata dikkatle bakan ve tefekkür edenler için insanın hayatındaki her aşamanın ahirete açık bir delil olduğu anlaşılacaktır. Mesela, insanın duygularından bahseden Bediuzzaman, ahiret inancı olmadan ve ebediyete inanmadan insanın kalbi başta olmak uzere hiçbir duygusunun tatmin olmayacagini söyler. Ahiret ve yeniden dirilme olmazsa yaratılmışlarda açıkça görünen bütün hikmetlerin anlamsızlığa gömüleceğine inanır. Bediüzzaman böylesi bir ihtimalin Allah'ın Rahmet, Hikmet, Şefkat, Adl gibi isimleri ve kainatta tecellileri görünen birçok isim ve sifatlarına da temelden zıt olduğunu söyleyerek ahiretin olmama ihtimalinin Cenab-ı Hakk'ın zatı ve Kur'anın hakikatlerine tamamen zıt oldugunu soyler. Bediüzzaman'a göre İslam'da ahiretin kaynağını isbatta üç büyük delil vardır: Kur'an-ı Kerim, Cenab-ı Hakk'ın isim ve sıfatları, ve Kainat ile içindeki tüm yaratılmışlar.

Prof. Dr. Bilal Kuşpınar, McGill Üniversitesi, Kanada

Nursi'ye Göre Ölüm Fenomeni (Kavramı):

Bediüzzaman ölümün görülen fiziki yüzünden ziyade bunun arkasındaki manalarına dikkat çeker. Ölümü farklı bir hayata geçiş kapısı olarak tanımlayan Nursi, beş farklı hayat mertebesinden bahseder. Dünya hayatını dünyanın kendisinden farklı olarak tanımlayan Nursi'ye göre bu dünya hayatı Kuran'da bahsedildiği gibi ahirete bakan yönü müstesna olmak kaydıyla bir oyun ve eğlenceden ibarettir. Ölümün gerçek manasıyla tanışmanın ve hayatını buna göre şekillendirmenin önemine dikkati çeken Kuşpınar, Bediüzzaman'ın rabıta-i mevte verdiği önemden bahsetti. Her nefs ölümü tadacaktır hakikatına inançla ölümle karşılaşmadan önce her insanın kendi vücudunun ve dünyasının ölümünü düşünerek kainatın büyük ölümünü, kabri, berzah hayatını ve yeniden dirilişi tefekkür etmesini tavsiye etmiştir. Nursi'ye göre ölüm bir son değil başlangıç, ve bir çirkinlik değil güzelliktir. Ahirete iman insanin dünyadaki hayatını anlamlandıran ve zenginleştiren bir akidedir.

Prof. Dr. Ian Markham, Hartfrod Seminary, ABD

Hayatı Ölümün Işığında Yaşamak: Bediüzzamanla Bir Konuşma

Batıda ahirete inanmak demode hale gelirken, ahiret inancı olmayan bir din sistemi önermek moda haline geldi diyerek sunumuna başlayan Markham, sunumunda Beddiüzzaman Said Nursi ile çağdaşı olan İngiliz felsefeci Bertrand Russell'ı mukayese ediyor. Daha çok sosyal konulardaki çalışmalar üzerine yoğunlaşan Russell kainata baktığında Allah'ın varlığına ve ahirete dair hiçbir delil göremezken, Nursi kainatta Allah'ın ve O'nun varlığının olmadığı bir yer göremiyor. Modernismin de etkisiyle sadece kesinliğinden emin olunan şeylere inanılması gerekildiğinin öngörüldüğü bir dönemde yaşayan Russell, yazdığı önemli ve meşhur bir makalesinde neden Hıristiyan olmadığını açıklar. "Dizayn tartışması" konusundaki görüşlerini açıklarken, kainatin yaratılışındaki niyet ve nizam tartışmasını ikna edici bulmayan Russell, ahiretin varlığını, hatta ahiretin gerçeklik ihtimalini de inkar eder. Nursi ise bilakis hem dininde, hem kendi hayatında, hem de tüm yaratılmışlarda ahiretin varlığını isbat edecek deliller buluyor. Konusmasının sonunda bu konuda kendisinin bir Hıristiyan olarak sebatla Bediüzzaman Said Nursi'nin tarafında bulunduğunu belirten Markham, ahirete imanını da yeniledi.

Prof. Dr. Leo Lefebure, Georgetown Üniversitesi, ABD

Ölülerin Dirilmesi: Said Nursi ve Jürgen Moltmann

Tebliğinde Bediüzzaman Said Nursi ile Jürgen Moltmann'in kıyaslamasını yapan Lefebure bu iki alimin hayatları ve düşünce alemlerindeki birçok benzerliklere dikkat çekti. Nursi ve Moltmann aynı zaman diliminde yaşamışlar. Farklı coğrafyalarda bulunan iki alim de Birinci Dünya Savaşı yıllarında küremizi sarsan köklü değişimlerden farklı ama derin şekillerde etkileniyorlar. Her ikisi de hayatlarının gençlik dönemlerinde felsefe ve politika ile daha ziyade ilgilenirken, bu yıllarda yaşadıkları tecrübelerin etkisi ile dine yöneliyorlar. İki alimin dine yönelişi de onları kendi dinlerinin kutsal kitaplarını temel alarak iman alanında çalışmaya sevk ediyor.

Nursi ve Moltmann kıyaslamasında alimlerin ahiret inancına odaklanan Lefebure 'yeniden dirilmek aslında dönüşmektir' diyen İncil ayetinden bahsederek hesap günü ve haşre imanın Hıristiyan inancının temel akidelerinden olduğunu kaydetti. Ahiret inancı, yeniden dirilmek ve hesaba çekilmek üzre bu hayatta yaptıklarımızla karşılaşmak Hıristiyan dininin özünde vardır diyen Lefebure Nursi ve Moltmann'ın haşir konusundaki anlatımlarındaki en bariz farkı ise şöyle özetledi: Nursi ölülerin dirilmesi mevzuunda kuvvetli deliller sunarak bunu bariz bir hakikat olarak anlatırken Moltmann Hıristiyanlık dinindeki haşir konusunun delillerle izahının mümkün olmadığına inanıyor. Ona göre bu ispat edilemez ama iman edilmesi gereken bir akide.

Prof. Dr. Efrain Agosto, Hartford Seminary, ABD

Said Nursi ve Aziz Paul'a Göre Kötülük Kavramı: Mukayeseli Analiz

Portorikalılar'ın İspanya kolonisi oldukları dönemdeki bağımsızlık mücadelesinden bahseden Agusto, Said Nursi'nin yaşadığı dönemdeki hızlı tarihi değişim sürecini anlattı. Nursi'nin gençlik yıllarında İmparatorluk çökmek üzere idi ve Osmanlı halkı da Portorikalıların yaşadığına benzer bir kimlik arayışı içindeydi. Kendisi de bir Portoriko'lu olan Agosto, belki de kendi ırkından İstanbul ve Anadolu topraklarına ilk ayak basan kişi olduğunu vurgulayarak Bediüzzaman ve eserleriyle tanışmaktan duyduğu memnuniyeti ifade etti.

Said Nursi kötülük kavramını sadece kelam veya felsefe dallarına mahsus bir konu olarak görmüyor. Nursi'nin hayatını okurken etkilenen ve Hz. İsa'nın Havarilerinden sayılan Aziz Paul ile Bediüzzaman'ın hayatlarındaki benzerlikleri farkeden Agusto, bu iki kuvvetli inanç sahibi zatın hapis dönemlerinde yazdıkları aynı denecek derecede benzer olan mektupları karşılaştırdı. Aziz Paul dönemin Roma yönetimi tarafından hapse atılmış ve sürgüne gönderilmişti. Arada iki bin yıllık mesafe bulunmasına rağmen, İslâm inancına mensup Bediüzzaman da benzer hadiselerle karşılaştı. Aziz Paul ve Nursi hapiste veya sürgünde oldukları dönemlerde bile kendi sıkıntılarını düşünmek yerine, iman hizmetini ve öğrencilerini düşünüyorlar. Kendileri için gerçek cefa ve acının fiziki olmadığından bahseden bu iki zat, gerçek acının ahiretteki ve ebedî hayattaki ceza olduğuna inanıyorlardı. İkisi de çektikleri eziyetler neticesinde manevi bir saflık noktasına ulaşarak huzur ve rahatlığa ulaşmakta sıkıntı ve zorluklardan geçen bir yol olduğunu görmüşlerdir. Bedenleri zahiren zindanda iken gönülleri gül gülistan olmuştur.,

Prof. Dr. Hamidreza Ayatollahy, Tahran Üniversitesi, İran İslam Cumhuriyeti
Said Nursi ve Motaharri'nin İlahî Adalet Görüşlerinin Mukayesesi
Said Nursi'nin ilahî adalet konusundaki görüşlerini dört ana başlık altında sunan Ayatollahy, Nursi'nin ahiretteki adalet anlayışını çağdaşı olan meşhur İranlı alim Şehid Motaharri ile karşılaştırdı. Motaharri'nin İlahî Adalet konulu kitabını temel alan Ayatollay'nin Bediüzzaman'ın ilahî adalet konusundaki öğretilerini değerlendirdiği ve Motaharri ile mukayese ettiği dört alan şöyle:

1- Kainatın yaratılışındaki en mükemmel denge olarak ilahî adalet,

2- Yeniden dirilme ve haşir bağlamında ilahî adalet,

3- Deprem gibi doğal felaketler ile ilahî ceza vermek kapsamında ilahî adalet,

4- Şeytanın ve kötülüğün varlığına rağmen kötülük kavramı.

Her iki alimin de eserlerinde benzerlikler varken, Motaharri daha felsefi bir yaklaşım kullanıyor. Bediüzzaman Said Nursi'nin tarzında ise teolojik ağırlık göze çarpıyor. Konunun isbatında Motaharri felsefi tartışmalar ve önermeler

sunarken, Nursi tarifi temel alan, herkese hitap eden ve kolay anlaşılır pratik deliller kullanıyor.

Prof. Dr. Garreth Jones, İsa Mesih Catenbury Üniversitesi, İngiltere

Peyzaj ve Hüzün': Modernizm Bağlamında Said Nursi ve Dante Alighieri

Orhan Pamuk'un İstanbul: Hatıralar ve Şehir kitabından Osmanlının son dönemlerinden bahsederken kullandığı ve genişçe anlamına yer verdiği hüzün kelimesiyle ilgili bazı alıntılar yapan Jones, bu zamanların Bediüzzaman Said Nursi'nin aynasındaki yansımasını inceledi. Jones modernizm döneminin etkilerini yaşayan Nursi'yi 13. yüzyılda yaşamış İtalyan şair Dante Alighieri ile T S Eliot ve Ezra Pound gibi modernizme öncülük eden isimlerle kısmen mukayese etti. T S Eliot ve Ezra Pound'un Dante'nin İlahî Komedi eserinden etkilenerek dine karşı tavırlarında daha da net bir tutum takınmışlar. İlahî Komedi ahirete hayali bir yolculuğu konu alıyor.

Dine karşı etkilerin farklı alanlardan ve kuvvetlice geldiğini belirten Jones, Bediüzzaman Said Nursi'nin bize ahiret inancının kat'iyetini hatırlatarak dine gelen taarruzlardan dindarları muhafaza ettiğini belirtti. Nursi'nin gerçeklik derecesinde kat'iyetle gösterdiği haşir hakikati ile ebedi birliğimizi düşünerek belki dindarlar olarak birbirimize yakınlaşır ve destek olarak birlikte çalışırız.

Prof. Dr. Aref Ali Nayed, Cambridge Universitesi, Dubai – (Lübnan asıllı olan Nayed programa Birleşik Arab Emirliklerinden katılıyor.)

Berzah'da Nursi

Kelime manası olarak iki şeyin arasında demek olan berzah kelimesi Üstad Bediüzzaman tarafından önemli bir şekilde tanımlanmış ve ahiret inancını anlatan yazılarında önemli bir yer işgal etmiştir. Nursi'nin anlayışında İslama göre ölüler yok olmuyor ve kıyamet öncesinde, yeniden diriliş gerçekleşinceye kadar berzah denilen bir ara aleme, yani farklı bir boyuta intikal ediliyorlar. Bediuzzaman'ın ahiret ve yeniden diriliş öğretilerini tam anlamak için berzah kavramının çok iyi anlaşılması gerekir. Berzah adeta ahireti anlamak için anahtar hükmündedir.

Bediüzzaman Nursi İstanbul'daki Eyüp mezarlığı şimdiye kadar kaç kere üst üste dolmuştur gibi bir gözlem yapıyor. Rabita-i mevti sürekli nazara vererek ehemmiyetinden bahseden Nursi, ölmeden önce ölüm ve sonrasındaki hayat ile tanışmanın önemini anlatır. Bediüzzaman Nursi, hayatı boyunca berzah alemindekilerle irtibatta olup onlarla alakasından bahsetmiştir. Mesela ölmüş kişileri duasında zikreder, Kur'an okuyarak onlara hediye gönderir ve rabıta halinde bulunur. Kendisine getirilen her salavattan Hz. Peygamber'in haberdar olacağını söyler ve mezar ziyaretlerinden de bahsederek berzahtakilerin de dünyadakiler ile alakasına dikkati çeker.

İslamin son dönemlerinde bir gevşeklik ve laçkalık etkisi ile yüzleşilen bir otamda Nursi'nin hasir ve berzah görüşü orjinal ve otantik, yani İslamin özüne uygun olarak üretilmistir.

Prof. Dr. Lucinda Allen Mosher, Michigan Universitesi, ABD (ABD'nin çesitli okullarında ders veriyor)

Lā Siyyamā: Nursi'nin Mesnevi-i Nuriye'deki Haşir Tezi

Doktora tezini Mesnevi-i Nuriye konusunda yazmış ve alanında uzman olan Mosher, Mesnevi-i Nuriye'nin Lā Siyyamā kısmında Said Nursi'nin bu dünya hayatının ötesindeki hayata dikkati çektiğini ve orada olacaklardan bahsettiğini kaydetti. Dünyanın dolar boşalır bir han ve misafirhane suretinde yaratıldığına dikkat çeken Nursi, kainattaki yaratılmış eserlerden örnekler vererek bu dünyanın kalıcı olarak yaratılmadığının aşikar olduğunu ifade eder. Tohumlardan örnek vererek Hafiz ismini açıklayan Nursi, her şeyin muhafaza edildiğini ve öyle ise bu dünyada yapılanların sonuçlarının görüleceği bir günün gelmesinin muhakkak olduğunu söyleyerek bu konuda birçok deliller zikreder. Yaratılmışların kendilerinden ötede bir manaya işaret ettiklerini anlatan Nursi, hayatın gerçek manasının ahireti anlayarak yaşamak olduğunu belirtir.

Lā Siyyamā'nın adeta Haşir Risalesi'nin yeniden gözden geçirilerek daha derin ve detaylı şekilde yazılmış bir versiyonu

olduğunu düşünen Mosher, Risaleleri ders verdigi üniversitelerdeki öğrencilerine de okuttuğunu anlatarak, onların olumlu yorumlarından da bahsetti. Öğrencilerinin en sık sordukları sorulardan birisinin "Bediüzzaman bunları kime hitaben yazmış?" olduğunu söyledi. Nefse hitaben yazmış cevabını alan öğrenciler ise hem şaşırıyor, hem de derinden etkilenerek kendi nefislerine hitaben okumaya gayret gösteriyorlar.

Cevşen-ül Kebîr'den bahseden Mosher, Nursi'nin münacatlarla süslenmiş zengin bir manevi hayatı olduğuna dikkat çekerken, onun sürekli ebedî alemi düşünerek yaşadığını kaydetti. Tebliğinde Thomas Aquinas ile Bediuzzaman'in kısa bir mukayesesine de yer veren Mosher, iki alimin de öğretilerinde soru sorma ve cevapla anlatma yöntemi kullandıklarını belirtti.

Father Thomas Michel, S.J., Vatikan, Roma

Said Nursi'nin Düşüncesinde Ölülerin Dirilmesi ve Son Yargılama

Bediüzzaman'ın ahiret konusunda on iki merhalede haşrin gerekliliğini anlattığını kaydeden Michel'in tebliği Haşir Risalesi'nde geçen on iki suret ve hakikatin yoğun bir analizini içeriyordu. Kıyamet gününü 'Hesap Günü' olarak niteleyen Nursi'nin özellikle adalet kavramı üzerinde yoğunlaştığını anlatan Michel, Bediuzzaman'ın gerçek adaletin tecelli etmesi için ilahî bir hesabın olmasının gerekliliğinden bahseder.

Haşir Risalesi'ndeki baharı yeniden dirilişin delili olarak gösteren örneğe dikkat çeken Michel, Bediüzzaman'ın bahsettiği baharı 'Anadolu baharı' olarak nitelendirdi. Dünyada bazı coğrafyalar kış ve bahar mevsimlerini yaşamazken, Nursi Anadolu topraklarındaki çetin soğukların ardından ölmüş mahlukatın baharda birden dirilmesini defalarca müşahede etmiş ve bunu yeniden dirilişi akla yakınlaştıran bir hakikat olarak ifade etmiştir.

Nursi'nin sadece Haşir Risalesi'nde değil, Risale-i Nur'un çok bölümlerinde ahirete imandan bahsettiğini belirten Michel, muhtelif alıntılar yaparak Bediuzzaman'ın ahiret anlatımındaki farklı yönlere dikkat çekti. Bir insanın hayatı boyunca binlerce haşre şahit olduğunu akla yakınlaştırarak ve ikna edici örneklerle anlatan Nursi, Michel'in tebliğinde büyük yer tutan on iki suret ve hakikatın sadece ikisinde dini deliller gösterirken, diğerleri ile akıl ve mantığı bu muazzam muamma konusunda tatmin edici açıklamalar sunar.

Rev. Dr. Steven J. Sidorak, Jr., Connecticut Hıristiyan Konferansi, ABD
11 Eylül Sonrasındaki Dünyada Din, Politika ve Kötülük: Ne Söylenebilirdi ve Said Nursi Olsa Ne Söylerdi?

Bediüzzaman'ın siyaset yorumlarından ve kendisinin siyasete uzaklığından bahseden Sidorak 11 Eylül sonrasındaki durumların geniş bir analizini yaptı. Özellikle din ve politika ilişkilerine yoğunlaşan, kötülük kavramı dahilinde ise terörü ele alan Sidorak, İslam coğrafyasının altında bulunduğu tehlikelere değindi. 'Bediüzzaman Said Nursi hayatta olsa 11 Eylül sonrasında acaba politikadan uzak kalır mıydı, bugünlerde yaşasaydı cevabı ne olurdu?' diyerek açık bir soru yönelten Sidorak, böylesi tehlike arzeden dönemlerde dindarlar arası dayanışmanın önemini vurguladı. Dindarların birlikte çalışmasıyla dünyadaki kötülükler ıslah edilebilir. Nursi öğretilerinde bu tarz dayanışmanın ehemmiyetini işler.

Prof. Dr. Gerhard H. Bowering, Yale Universitesi, ABD

Said Nursi'nin Metodu ve Ögretim Tarzı

Risale-i Nur isminin merakını celbettiğini söyleyerek tebliğine başlayan Bowering, Nursi'nin Nur ayeti tefsririnden ne kadar etkilendiğini anlatarak devam etti. Risale metodunu çok etkili bulan Bowering, Nursi'nin içinde buluduğu durum ve şartlara en uygun bir sistem geliştirdiğini söyledi. Bu sistem aynı zamanda etkili bir eğitim sistemi olarak kullanılmış ve kendisinden sonra devam eden bir mekanizma haline gelmiştir. Bediüzzaman'ın biyografisini okurken hayatının gayesi olan iki önemli amacı olduğundan bahsetti. Bunlardan ilki eğitim sisteminde yapılması gerektiğine inandığı köklü reformlar, ki buna kısaca doğuda bir üniversitenin kurularak hayata geçmesi denilebilir. Diğeri ise Risale-i Nur ve nur talebeleri. Nursi'nin ilk amacının devrin sorunları sebebiyle gerçekleştirememesi Risale-i Nur olarak meyve vermiş ve hayal ettiği üniversitenin açılması gerçekleşmeyince tüm gayretini alternatif bir eğitim tarzına tahsis etmiştir. Bu ise bugün milyonların okuyarak aydınlandığı Risale-i Nur külliyatıdır.

Öğretilerinde kendine hitaben yazması Nursi'nin okurları üzerindeki en önemli etkilerden birisi. Bu tarz Risalelerin okuyan ve dinleyenlerde kalıcı olmasını sağlıyor. Risaleler sufi ve tarikat kitabı değildir, ama manevi yönden kuvvetli ve oldukça zengindir. Bediüzzaman ahiret konusunda dışardan kaynak kullanmadan yazmış. Said Nursi için ahiret olacak değil olmuş, dışında değil kendi içinde bütünleştiği bir kavramdır. Ahireti her an her dakika yaşıyor ve o yüzden gerçekçi ve ikna edici bir üslubla da anlatabiliyor. Şüphesi yok, bilakis kesin bir itikadı var. Misak örneğini kullabarak insanların 'Elestü Birabbikum' sualine cevap verdikleri andan itibaren Rablerini tanıdığını ve ahireti bildiklerini söylüyor. Zaten Nursi'nin Kuran'a doğal ve sağlam bir bağlılığı var; ilk ve tek kaynağı olarak istifade ediyor.

Bowering ilahî Nur'la dünyalarını aydınlatan Nur Talebelerini tebrik ederek sunumunu tamamladı.

Prof. Dr. Haşim Al Tawil, Henry Ford Koleji, ABD

Bediüzzaman Said Nursi'nin Yazılarında İkonik Cennet Tasviri: Haşir Günü, Arş ve Hamele-i Arş'ın Temsilleri Güzel sanatlar ve sanat tarihi uzmanı olan Tawil aynı zamanda çalıştığı kolejdeki Sanat Tarih Kürsüsü'nün başkanı olarak görev yapıyor. Tebliğinde İslam'daki ahiret anlayışını derinden etkileyen cennet, arş, hamele-i arş kavramlarının İbn-i Arabi gibi alimlerce resmedilmiş temsillerini paylaştı. Bediüzzaman'ın eserlerinde de önemli bir yer tutan ve Müslümanlar dahil iman sahiplerince bir bilinmez olarak nitelenen cennet, arş, hamele-i arş sadece Hz. Muhammed (sav) tarafından Mi'rac gecesinde görülmüş. Kuran'daki ayetler ve hadislerdeki tasvirler temel alınarak hazırlanan bazı çizimleri detaylarıyla anlatan Tawil, Hıristiyan dünyasından da benzer çizimler göstererek büyük benzerliklere dikkat çekti. Bediüzzaman'ın eserlerindeki perspektif genişliğinden çok etkilendiğini belirten Tawil, Nursi'nin haşir ve ebediyet alemini anlatan yazılarından onun diğer dinler ve gelenekler hakkında derin bir bilgisi olduğunun anlaşıldığını söyledi.

Prof. Dr. Eric L. Ormsby, McGill Üniversitesi, ABD

İki Teselli Risalesi: Al-Shahid al-Thani ve Said Nursi'ye Göre Kötülük Kavramı

Kötülük kavramıyla ilgili akla gelen problemlerin başında masumların acı çekmesi ve küçük çocukların ölmesi gibi hususlar geliyor. Bu ve benzeri hadiseler insani sadece üzen veya duygularını etkileyen olaylar değil. Akıl ve idrakimiz tatmin olacakları cevaplar bulmak istiyor diyerek tebliğine başlayan Ormbsy, iki Müslüman alimin kötülük kavramı konusundaki görüşlerinin bir mukayesesini yaptı: 16. yüzyılda yaşamış Şii kadı ve alim Al-Shahid al-Thani ve 20. yuzyilda yasayan Bediuzzaman. İlki kendi acılarını azaltmak için bu problemler hakkında eserler yazmış diyen Ormbsy, Bediüzzaman'ın yas tutan ebeveynlerin acılarını dindirmek ve onlara hakiki anlamda teselli vermek niyetiyle eserlerini kaleme aldığını belirtti. Bu iki alimin öğretilerindeki farklardan çok şey öğrenileceğini söyleyen Ormbsy, bu iki ayrı zaman ve coğrafyada yaşamış, farklı kültür ve mezheplere bağlı iki alimin farklı olan mesajlarının özündeki aynılığa dikkat çekti. Hayatlarında şiddetli zorluklarla karşılaşan ve imana dair zor ve çelişkili sorularla cedelleşen bu iki alimin karşılaştığı her güçlük ancak imanlarını kuvvetlendirmiş ve onların daha güzel derin mertebelere ulaşmalarına vesile olmuş. Bugün onların verdikleri güzel meyveleri okuyarak ilham aliyoruz.

Prof. Dr. Caner Dağli, Roanoke Koleji, ABD

ULUSLARARASI TOPLANTI

Risale-i Nur'a Göre Kötülük Kavramı ve Haşir

19-20 Kasım, 2006, İstanbul

İstanbul İlim ve Kültür vakfı tarafından organize edilen Risale-i Nur'a Göre Kubuh Kavramı (Şerr) ve Haşir konulu uluslararası toplantı Nursi uzmanı akademisyenlerin katılımıyla 19-20 Kasım, 2006'da İstanbul Akgün Otel'de gerçekleştirildi. Toplantıda sunulan tebliğlerin kısa bir özeti aşağıdaki gibidir:

Prof. Dr. Oliver Leamann, Kentucky Üniversitesi, ABD

İslâm ve Yahudilikte Kötülük Kavramı: Said Nursi ve Musa İbn-i Maymun (Moses Maimonides)

Yahudilikte acı ve çile çekmek kavramlarının daha geniş incelendiğini söyleyerek sunumuna başlayan Leamann, Hz. Eyyub'un mukaddes kitaplarda anlatılan hayatından bahsetti. Lamann'a göre Tevrat ve Yahudi kaynaklarında Hz. Eyyub'un kendisi de, hastalığı da Kur'andakinden çok daha detaylı anlatılıyor. Yahudi kaynaklarında ve Hz. Eyyub'un hastalığına dair tefsirlerde bu dünyada yaşanılanların karşılığının ahirette verileceğinden direk bir bahis olmadığını kaydeden Leamann, Bediüzzaman Said Nursi'nin ahiret konusundaki çarpıcı anlatımına dikkat çekti. Nursi bu dünyada acı çeken masumların acıları ve çektikleri sıkıntıların öbür dünyada ödüllendirileceğini haşir konusundaki öğretilerinin temelinde sunuyor. Böylece hayatta çekilen sıkıntı ve çileler anlamlandırılıyor.

12. yüzyılda yaşamış meşhur Yahudi alim İbn-i Maymun'a göre ahiret var mi sorusunu Bediüzzaman'ın haşir anlatımıyla mukayese eden Leamann, İbn-i Maymun'a göre ahiretin ancak bir ihtimalden ibaret olduğunu ve varsa dahi orada insanin ne ile karşılaşacağının bilinmesinin imkansız olduğunu kaydetti. Tanrı kimdir bilemiyoruz diyen İbn-i Maymun, hayatın sonunda bir ceza veya ödüllendirme olacak mi bilemiyoruz ve bunlar çok problematik alanlar diyerek konuyu ele alıyor. Leamann ise 'bir insan bu kadar ehemmiyetli konuların cevaplarını bilmeden hayatını nasıl yaşayabilir ki!' diyerek sunumuna devam etti.

İbn-i Maymun haşir konusunda insanlar Tanrıyı tam bilmediği için ilahî adaletin nasil işleyeceğini ve ahiret olursa Tanrı'nın nasıl bir adalet uygulayacağını bilemez derken Bediüzzaman'ın haşre gösterdiği en kuvvetli delillerden birisi Allah'in isimleri. Nursi'ye göre Allah'ın zatı ve sıfatları hasebiyle ahiretin ve büyük yargılama sonunda ödüllendirme ve cezalandırma olması ilahî bir gereklilik. İbn-i Maymun'un 'kim Tanrının ne yapacağını nerden ve nasıl bilebilir ki' derken, Bediüzzaman haşre herkesin anlayabileceği deliller gösteriyor.

P**rof. Dr. Barbara Stowasser, Georgetown Üniversitesi, ABD**

Kötülük Kavramı ve Hz. Adem ile Havva Kıssasının Anlamları

Hz. Adem ve Hz. Havva'nin yaratışını inceleyen sunumunda Stowasser kaynak olarak Tevrat, İncil, Kur'an, konuyla ilgili hadisler ve ilkçağ tefsirlerini kullanarak, bunları Bediüzzaman Said Nursi'nin görüşleri ile karşılaştırdı. Yahudi ve Hıristiyan anlayışına göre tüm kötülük ve günahların temeli olarak Hz. Adem ile Havva'nın cenneten kovulmalarına sebep olan ilk günah gösteriliyor. Hıristiyan inançlarına göre bu ilk günah tüm insanlara "genetik" olarak geçiyor ve o yüzden bebeklerin bile vaftiz edilmesi gerekiyor. Yahudi ve Hıristiyan kaynakları Hz. Havva'yı ilk ve tüm günahları suçlusu olarak ele alırken, kadını ise günah işleyen ve günaha davet figür olarak tanıtıyor.

Mu' tezile ve Eş'ari alimlerinin görüşlerini degerlendiren Stowasser, tefsirlerdeki İsrailiyyat etkilerine dikkat çekerek, Bediüzzaman İsrailiyyat kullanmadığını kaydetti. Diğer birçok alim çekinmeden Allah'ın kadını eksik, aşağı, aptal, ve lanetli yarattığını savunurken Bediüzzaman kötülüğün temeli konusundaki yorumu farklı.

Nursi İblis'in isyankarlığının özünde insanın kabiliyetlerinin inkişafı konusunu ele alarak insanın iyi ve kötüye kabiliyeti yaratıldığından bahsediyor. Hayır ve şerre kabiliyeti olan insana seçme tercihi verilmiş. İnsanların hayra kabiliyetlerini geliştirmesi gerektiğini söyleyen Nursi, kadınların ve erkeklerin Allah huzurundaki sorumlulukları bakımından eşit yaratıldığını söyler. Nursi Kurandaki gibi Allah'ın sadece Adem (AS)'ı değil, tüm insanlığı halifesi olarak tayin ettiğini söyler.

Prof. Dr. Mustafa Abu-Sway, Filistin

Gazali'den Nursi'ye: İslâm'da Kötülük Kavramının Ontolojik ve Politik Boyutları

Tsunami'nin olduğunda çoğu kişiler 'Tanrı nasıl milyonlarca insanı etkileyen böyle bir şey yapar' diye sorgularken Endonezya Ace'de yüzbinlerce Müslüman bir araya gelerek hata ve günahlarının affedilmesi için dua ettiler. Aynı hadise Pakistan'daki devasa depremden sonra da tekrarlandı. Bazı Müslüman alimler böyle olayların insanların yaptıklarına karşılık gönderilen ilahî ikazlar olduğunu düşünüyor. Tüm bunların temelinde İslam`daki şer anlayışı var.

Şerrin yaratılması şerr midir sorusuna Nursi hayır der ve şerrin yaratılması ile şerrin yapılmasının farkına dikkat çeker. Nursi'ye göre kötülüğün yapılması kötüdür ama kötülüğün yaratılması hikmetli ve ilahî bir iştir. Bu anlayışla Nursi,

mesela tsunami gibi çok kötü gözüken şeylerin yaratılışını kötü görmüyor. Yaratılan şeyler, neticesi itibariyle iyi midir ve bunlarda ilahî hikmetler var mıdır diyerek ahireti nazara veriyor. Nursi Hz. Eyyub'ün yaralarını kemiren kurtların ancak onun benliğinin madde kısmı olan bedenine zarar verdiği için ahiret cihetinden zararsız, belki de faydalı görülebileceğini belirtiyor.

Şerr kavramı ile politikanın yakın ilişkisine dikkat çeken Abu-Sway, İslam'da ilk fitne olarak değerlendirilen ve Hz. Ali ve Muaviye arasında geçenleri değerlendirdi.

Şükran Vahide, Araştımacı-Yazar, Türkiye

Risale-i Nur'a Göre Yeniden Dirilişin Delilleri

Bediüzzaman Said Nursi, ahiret anlayışına geleneksel açıdan bakmak yerine eseri Risale-i Nur'da geniş şekilde ele aldığı ahiret inancını çocuklar, gençler ve ihtiyarları da kapsayacak şekilde çok daha geniş bir şekilde ele alır. Nursi ahiret inancının herkese öğretilmesi gerektiğine inanmış ve bunun ciddi derecede çaba harcamıştır. Eserlerinde ahirete imanın çocuklara, gençlere, yaşlılara, ve genel anlamda sosyal hayata faidelerinden bahseder. Ahirete iman İbn-i Sina gibi büyük alimlerce bile aklın alamayacağı bir kaide olarak bakılmışken, Bediüzzaman hayattan, kainattan ve Kur'an'dan direk örnekler kullanarak haşrin her yaştan ve her kesimden insana etlikli bir şekilde anlatılabileceği bir sistem geliştirmiştir.

Nursi'ye göre verilmiş nimetlerin en büyüğü hayattır ve hayat bütün şubeleriyle ahirete işaret eder. Kainata dikkatle bakan ve tefekkür edenler için insanın hayatındaki her aşamanın ahirete açık bir delil olduğu anlaşılacaktır. Mesela, insanın duygularından bahseden Bediuzzaman, ahiret inancı olmadan ve ebediyete inanmadan insanın kalbi başta olmak uzere hiçbir duygusunun tatmin olmayacagini söyler. Ahiret ve yeniden dirilme olmazsa yaratılmışlarda açıkça görünen bütün hikmetlerin anlamsızlığa gömüleceğine inanır. Bediüzzaman böylesi bir ihtimalin Allah'ın Rahmet, Hikmet, Şefkat, Adl gibi isimleri ve kainatta tecellileri görünen birçok isim ve sifatlarına da temelden zıt olduğunu söyleyerek ahiretin olmama ihtimalinin Cenab-ı Hakk'ın zatı ve Kur'anın hakikatlerine tamamen zıt oldugunu soyler. Bediüzzaman'a göre İslam'da ahiretin kaynağını isbatta üç büyük delil vardır: Kur'an-ı Kerim, Cenab-ı Hakk'ın isim ve sıfatları, ve Kainat ile içindeki tüm yaratılmışlar.

Prof. Dr. Bilal Kuşpınar, McGill Üniversitesi, Kanada

Nursi'ye Göre Ölüm Fenomeni (Kavramı):

Bediüzzaman ölümün görülen fiziki yüzünden ziyade bunun arkasındaki manalarına dikkat çeker. Ölümü farklı bir hayata geçiş kapısı olarak tanımlayan Nursi, beş farklı hayat mertebesinden bahseder. Dünya hayatını dünyanın kendisinden farklı olarak tanımlayan Nursi'ye göre bu dünya hayatı Kuran'da bahsedildiği gibi ahirete bakan yönü müstesna olmak kaydıyla bir oyun ve eğlenceden ibarettir. Ölümün gerçek manasıyla tanışmanın ve hayatını buna göre şekillendirmenin önemine dikkati çeken Kuşpınar, Bediüzzaman'ın rabıta-i mevte verdiği önemden bahsetti. Her nefs ölümü tadacaktır hakikatına inançla ölümle karşılaşmadan önce her insanın kendi vücudunun ve dünyasının ölümünü düşünerek kainatın büyük ölümünü, kabri, berzah hayatını ve yeniden dirilişi tefekkür etmesini tavsiye etmiştir. Nursi'ye göre ölüm bir son değil başlangıç, ve bir çirkinlik değil güzelliktir. Ahirete iman insanin dünyadaki hayatını anlamlandıran ve zenginleştiren bir akidedir.

Prof. Dr. Ian Markham, Hartfrod Seminary, ABD

Hayatı Ölümün Işığında Yaşamak: Bediüzzamanla Bir Konuşma

Batıda ahirete inanmak demode hale gelirken, ahiret inancı olmayan bir din sistemi önermek moda haline geldi diyerek sunumuna başlayan Markham, sunumunda Beddiüzzaman Said Nursi ile çağdaşı olan İngiliz felsefeci Bertrand Russell'ı mukayese ediyor. Daha çok sosyal konulardaki çalışmalar üzerine yoğunlaşan Russell kainata baktığında Allah'ın varlığına ve ahirete dair hiçbir delil göremezken, Nursi kainatta Allah'ın ve O'nun varlığının olmadığı bir yer göremiyor. Modernismin de etkisiyle sadece kesinliğinden emin olunan şeylere inanılması gerekildiğinin öngörüldüğü bir dönemde

yaşayan Russell, yazdığı önemli ve meşhur bir makalesinde neden Hıristiyan olmadığını açıklar. “Dizayn tartışması” konusundaki görüşlerini açıklarken, kainatin yaratılışındaki niyet ve nizam tartışmasını ikna edici bulmayan Russell, ahiretin varlığını, hatta ahiretin gerçeklik ihtimalini de inkar eder. Nursi ise bilakis hem dininde, hem kendi hayatında, hem de tüm yaratılmışlarda ahiretin varlığını isbat edecek deliller buluyor. Konusmasının sonunda bu konuda kendisinin bir Hıristiyan olarak sebatla Bediüzzaman Said Nursi’nin tarafında bulunduğunu belirten Markham, ahirete imanını da yeniledi.

Prof. Dr. Leo Lefebure, Georgetown Üniversitesi, ABD

Ölülerin Dirilmesi: Said Nursi ve Jürgen Moltmann

Tebliğinde Bediüzzaman Said Nursi ile Jürgen Moltmann’in kıyaslamasını yapan Lefebure bu iki alimin hayatları ve düşünce alemlerindeki birçok benzerliklere dikkat çekti. Nursi ve Moltmann aynı zaman diliminde yaşamışlar. Farklı coğrafyalarda bulunan iki alim de Birinci Dünya Savaşı yıllarında küremizi sarsan köklü değişimlerden farklı ama derin şekillerde etkileniyorlar. Her ikisi de hayatlarının gençlik dönemlerinde felsefe ve politika ile daha ziyade ilgilenirken, bu yıllarda yaşadıkları tecrübelerin etkisi ile dine yöneliyorlar. İki alimin dine yönelişi de onları kendi dinlerinin kutsal kitaplarını temel alarak iman alanında çalışmaya sevk ediyor.

Nursi ve Moltmann kıyaslamasında alimlerin ahiret inancına odaklanan Lefebure ‘yeniden dirilmek aslında dönüşmektir’ diyen İncil ayetinden bahsederek hesap günü ve haşre imanın Hıristiyan inancının temel akidelerinden olduğunu kaydetti. Ahiret inancı, yeniden dirilmek ve hesaba çekilmek üzre bu hayatta yaptıklarımızla karşılaşmak Hıristiyan dininin özünde vardır diyen Lefebure Nursi ve Moltmann’ın haşir konusundaki anlatımlarındaki en bariz farkı ise şöyle özetledi: Nursi ölülerin dirilmesi mevzuunda kuvvetli deliller sunarak bunu bariz bir hakikat olarak anlatırken Moltmann Hıristiyanlık dinindeki haşir konusunun delillerle izahının mümkün olmadığına inanıyor. Ona göre bu ispat edilemez ama iman edilmesi gereken bir akide.

Prof. Dr. Efrain Agosto, Hartford Seminary, ABD

Said Nursi ve Aziz Paul’a Göre Kötülük Kavramı: Mukayeseli Analiz

Portorikalılar’ın İspanya kolonisi oldukları dönemdeki bağımsızlık mücadelesinden bahseden Agusto, Said Nursi’nin yaşadığı dönemdeki hızlı tarihi değişim sürecini anlattı. Nursi’nin gençlik yıllarında İmparatorluk çökmek üzere idi ve Osmanlı halkı da Portorikalıların yaşadığına benzer bir kimlik arayışı içindeydi. Kendisi de bir Portoriko’lu olan Agosto, belki de kendi ırkından İstanbul ve Anadolu topraklarına ilk ayak basan kişi olduğunu vurgulayarak Bediüzzaman ve eserleriyle tanışmaktan duyduğu memnuniyeti ifade etti.

Said Nursi kötülük kavramını sadece kelam veya felsefe dallarına mahsus bir konu olarak görmüyor. Nursi’nin hayatını okurken etkilenen ve Hz. İsa’nın Havarilerinden sayılan Aziz Paul ile Bediüzzaman’ın hayatlarındaki benzerlikleri farkeden Agusto, bu iki kuvvetli inanç sahibi zatın hapis dönemlerinde yazdıkları aynı denecek derecede benzer olan mektupları karşılaştırdı. Aziz Paul dönemin Roma yönetimi tarafından hapse atılmış ve sürgüne gönderilmişti. Arada iki bin yıllık mesafe bulunmasına rağmen, İslâm inancına mensup Bediüzzaman da benzer hadiselerle karşılaştı. Aziz Paul ve Nursi hapiste veya sürgünde oldukları dönemlerde bile kendi sıkıntılarını düşünmek yerine, iman hizmetini ve öğrencilerini düşünüyorlar. Kendileri için gerçek cefa ve acının fiziki olmadığından bahseden bu iki zat, gerçek acının ahiretteki ve ebedî hayattaki ceza olduğuna inanıyorlardı. İkisi de çektikleri eziyetler neticesinde manevi bir saflık noktasına ulaşarak huzur ve rahatlığa ulaşmakta sıkıntı ve zorluklardan geçen bir yol olduğunu görmüşlerdir. Bedenleri zahiren zindanda iken gönülleri gül gülistan olmuştur.,

Prof. Dr. Hamidreza Ayatollahy, Tahran Üniversitesi, İran İslam Cumhuriyeti
Said Nursi ve Motaharri’nin İlahî Adalet Görüşlerinin Mukayesesi

Said Nursi’nin ilahî adalet konusundaki görüşlerini dört ana başlık altında sunan Ayatollahy, Nursi’nin ahiretteki adalet anlayışını çağdaşı olan meşhur İranlı alim Şehid Motaharri ile karşılaştırdı. Motaharri’nin İlahî Adalet konulu kitabını temel alan Ayatollay’nin Bediüzzaman’ın ilahî adalet konusundaki öğretilerini değerlendirdiği ve Motaharri ile mukayese ettiği

dört alan şöyle:

1- Kainatın yaratılışındaki en mükemmel denge olarak ilahî adalet,

2- Yeniden dirilme ve haşir bağlamında ilahî adalet,

3- Deprem gibi doğal felaketler ile ilahî ceza vermek kapsamında ilahî adalet,

4- Şeytanın ve kötülüğün varlığına rağmen kötülük kavramı.

Her iki alimin de eserlerinde benzerlikler varken, Motaharri daha felsefi bir yaklaşım kullanıyor. Bediüzzaman Said Nursi'nin tarzında ise teolojik ağırlık göze çarpıyor. Konunun isbatında Motaharri felsefi tartışmalar ve önermeler sunarken, Nursi tarifi temel alan, herkese hitap eden ve kolay anlaşılır pratik deliller kullanıyor.

Prof. Dr. Garreth Jones, İsa Mesih Catenbury Üniversitesi, İngiltere

Peyzaj ve Hüzün': Modernizm Bağlamında Said Nursi ve Dante Alighieri

Orhan Pamuk'un İstanbul: Hatıralar ve Şehir kitabından Osmanlının son dönemlerinden bahsederken kullandığı ve genişçe anlamına yer verdiği hüzün kelimesiyle ilgili bazı alıntılar yapan Jones, bu zamanların Bediüzzaman Said Nursi'nin aynasındaki yansımasını inceledi. Jones modernizm döneminin etkilerini yaşayan Nursi'yi 13. yüzyılda yaşamış İtalyan şair Dante Alighieri ile T S Eliot ve Ezra Pound gibi modernizme öncülük eden isimlerle kısmen mukayese etti. T S Eliot ve Ezra Pound'un Dante'nin İlahî Komedi eserinden etkilenerek dine karşı tavırlarında daha da net bir tutum takınmışlar. İlahî Komedi ahirete hayali bir yolculuğu konu alıyor.

Dine karşı etkilerin farklı alanlardan ve kuvvetlice geldiğini belirten Jones, Bediüzzaman Said Nursi'nin bize ahiret inancının kat'iyetini hatırlatarak dine gelen taarruzlardan dindarları muhafaza ettiğini belirtti. Nursi'nin gerçeklik derecesinde kat'iyetle gösterdiği haşir hakikati ile ebedi birliğimizi düşünerek belki dindarlar olarak birbirimize yakınlaşır ve destek olarak birlikte çalışırız.

Prof. Dr. Aref Ali Nayed, Cambridge Universitesi, Dubai – (Lübnan asıllı olan Nayed programa Birleşik Arab Emirliklerinden katılıyor.)

Berzah'da Nursi

Kelime manası olarak iki şeyin arasında demek olan berzah kelimesi Üstad Bediüzzaman tarafından önemli bir şekilde tanımlanmış ve ahiret inancını anlatan yazılarında önemli bir yer işgal etmiştir. Nursi'nin anlayışında İslama göre ölüler yok olmuyor ve kıyamet öncesinde, yeniden diriliş gerçekleşinceye kadar berzah denilen bir ara aleme, yani farklı bir boyuta intikal ediliyorlar. Bediuzzaman'ın ahiret ve yeniden diriliş öğretilerini tam anlamak için berzah kavramının çok iyi anlaşılması gerekir. Berzah adeta ahireti anlamak için anahtar hükmündedir.

Bediüzzaman Nursi İstanbul'daki Eyüp mezarlığı şimdiye kadar kaç kere üst üste dolmuştur gibi bir gözlem yapıyor. Rabita-i mevti sürekli nazara vererek ehemmiyetinden bahseden Nursi, ölmeden önce ölüm ve sonrasındaki hayat ile tanışmanın önemini anlatır. Bediüzzaman Nursi, hayatı boyunca berzah alemindekilerle irtibatta olup onlarla alakasından bahsetmiştir. Mesela ölmüş kişileri duasında zikreder, Kur'an okuyarak onlara hediye gönderir ve rabıta halinde bulunur. Kendisine getirilen her salavattan Hz. Peygamber'in haberdar olacağını söyler ve mezar ziyaretlerinden de bahsederek berzahtakilerin de dünyadakiler ile alakasına dikkati çeker.

İslamin son dönemlerinde bir gevşeklik ve laçkalık etkisi ile yüzleşilen bir otamda Nursi'nin hasir ve berzah görüşü orjinal ve otantik, yani İslamin özüne uygun olarak üretilmistir.

Prof. Dr. Lucinda Allen Mosher, Michigan Universitesi, ABD (ABD'nin çesitli okullarında ders veriyor)

Lā Siyyamā: Nursi'nin Mesnevi-i Nuriye'deki Haşir Tezi

Doktora tezini Mesnevi-i Nuriye konusunda yazmış ve alanında uzman olan Mosher, Mesnevi-i Nuriye'nin Lâ Siyyamâ kısmında Said Nursi'nin bu dünya hayatının ötesindeki hayata dikkati çektiğini ve orada olacaklardan bahsettiğini kaydetti. Dünyanın dolar boşalır bir han ve misafirhane suretinde yaratıldığına dikkat çeken Nursi, kainattaki yaratılmış eserlerden örnekler vererek bu dünyanın kalıcı olarak yaratılmadığının aşikar olduğunu ifade eder. Tohumlardan örnek vererek Hafiz ismini açıklayan Nursi, her şeyin muhafaza edildiğini ve öyle ise bu dünyada yapılanların sonuçlarının görüleceği bir günün gelmesinin muhakkak olduğunu söyleyerek bu konuda birçok deliller zikreder. Yaratılmışların kendilerinden ötede bir manaya işaret ettiklerini anlatan Nursi, hayatın gerçek manasının ahireti anlayarak yaşamak olduğunu belirtir.

Lâ Siyyamâ'nın adeta Haşir Risalesi'nin yeniden gözden geçirilerek daha derin ve detaylı şekilde yazılmış bir versiyonu olduğunu düşünen Mosher, Risaleleri ders verdigi üniversitelerdeki öğrencilerine de okuttuğunu anlatarak, onların olumlu yorumlarından da bahsetti. Öğrencilerinin en sık sordukları sorulardan birisinin "Bediüzzaman bunları kime hitaben yazmış?" olduğunu söyledi. Nefse hitaben yazmış cevabını alan öğrenciler ise hem şaşırıyor, hem de derinden etkilenerek kendi nefislerine hitaben okumaya gayret gösteriyorlar.

Cevşen-ül Kebîr'den bahseden Mosher, Nursi'nin münacatlarla süslenmiş zengin bir manevi hayatı olduğuna dikkat çekerken, onun sürekli ebedî alemi düşünerek yaşadığını kaydetti. Tebliğinde Thomas Aquinas ile Bediuzzaman'in kısa bir mukayesesine de yer veren Mosher, iki alimin de öğretilerinde soru sorma ve cevapla anlatma yöntemi kullandıklarını belirtti.

Father Thomas Michel, S.J., Vatikan, Roma

Said Nursi'nin Düşüncesinde Ölülerin Dirilmesi ve Son Yargılama

Bediüzzaman'ın ahiret konusunda on iki merhalede haşrin gerekliliğini anlattığını kaydeden Michel'in tebliği Haşir Risalesi'nde geçen on iki suret ve hakikatin yoğun bir analizini içeriyordu. Kıyamet gününü 'Hesap Günü' olarak niteleyen Nursi'nin özellikle adalet kavramı üzerinde yoğunlaştığını anlatan Michel, Bediuzzaman'ın gerçek adaletin tecelli etmesi için ilahî bir hesabın olmasının gerekliliğinden bahseder.

Haşir Risalesi'ndeki baharı yeniden dirilişin delili olarak gösteren örneğe dikkat çeken Michel, Bediüzzaman'ın bahsettiği baharı 'Anadolu baharı' olarak nitelendirdi. Dünyada bazı coğrafyalar kış ve bahar mevsimlerini yaşamazken, Nursi Anadolu topraklarındaki çetin soğukların ardından ölmüş mahlukatın baharda birden dirilmesini defalarca müşahede etmiş ve bunu yeniden dirilişi akla yakınlaştıran bir hakikat olarak ifade etmiştir.

Nursi'nin sadece Haşir Risalesi'nde değil, Risale-i Nur'un çok bölümlerinde ahirete imandan bahsettiğini belirten Michel, muhtelif alıntılar yaparak Bediuzzaman'ın ahiret anlatımındaki farklı yönlere dikkat çekti. Bir insanın hayatı boyunca binlerce haşre şahit olduğunu akla yakınlaştırarak ve ikna edici örneklerle anlatan Nursi, Michel'in tebliğinde büyük yer tutan on iki suret ve hakikatın sadece ikisinde dini deliller gösterirken, diğerleri ile akıl ve mantığı bu muazzam muamma konusunda tatmin edici açıklamalar sunar.

Rev. Dr. Steven J. Sidorak, Jr., Connecticut Hıristiyan Konferansi, ABD
11 Eylül Sonrasındaki Dünyada Din, Politika ve Kötülük: Ne Söylenebilirdi ve Said Nursi Olsa Ne Söylerdi?

Bediüzzaman'ın siyaset yorumlarından ve kendisinin siyasete uzaklığından bahseden Sidorak 11 Eylül sonrasındaki durumların geniş bir analizini yaptı. Özellikle din ve politika ilişkilerine yoğunlaşan, kötülük kavramı dahilinde ise terörü ele alan Sidorak, İslam coğrafyasının altında bulunduğu tehlikelere değindi. 'Bediüzzaman Said Nursi hayatta olsa 11 Eylül sonrasında acaba politikadan uzak kalır mıydı, bugünlerde yaşasaydı cevabı ne olurdu?' diyerek açık bir soru yönelten Sidorak, böylesi tehlike arzeden dönemlerde dindarlar arası dayanışmanın önemini vurguladı. Dindarların birlikte çalışmasıyla dünyadaki kötülükler ıslah edilebilir. Nursi öğretilerinde bu tarz dayanışmanın ehemmiyetini işler.

Prof. Dr. Gerhard H. Bowering, Yale Universitesi, ABD

Said Nursi'nin Metodu ve Ögretim Tarzı

Risale-i Nur isminin merakını celbettiğini söyleyerek tebliğine başlayan Bowering, Nursi'nin Nur ayeti tefsririnden ne kadar etkilendiğini anlatarak devam etti. Risale metodunu çok etkili bulan Bowering, Nursi'nin içinde buluduğu durum ve şartlara en uygun bir sistem geliştirdiğini söyledi. Bu sistem aynı zamanda etkili bir eğitim sistemi olarak kullanılmış ve kendisinden sonra devam eden bir mekanizma haline gelmiştir. Bediüzzaman'ın biyografisini okurken hayatının gayesi olan iki önemli amacı olduğundan bahsetti. Bunlardan ilki eğitim sisteminde yapılması gerektiğine inandığı köklü reformlar, ki buna kısaca doğuda bir üniversitenin kurularak hayata geçmesi denilebilir. Diğeri ise Risale-i Nur ve nur talebeleri. Nursi'nin ilk amacının devrin sorunları sebebiyle gerçekleştirememesi Risale-i Nur olarak meyve vermiş ve hayal ettiği üniversitenin açılması gerçekleşmeyince tüm gayretini alternatif bir eğitim tarzına tahsis etmiştir. Bu ise bugün milyonların okuyarak aydınlandığı Risale-i Nur külliyatıdır.

Öğretilerinde kendine hitaben yazması Nursi'nin okurları üzerindeki en önemli etkilerden birisi. Bu tarz Risalelerin okuyan ve dinleyenlerde kalıcı olmasını sağlıyor. Risaleler sufi ve tarikat kitabı değildir, ama manevi yönden kuvvetli ve oldukça zengindir. Bediüzzaman ahiret konusunda dışardan kaynak kullanmadan yazmış. Said Nursi için ahiret olacak değil olmuş, dışında değil kendi içinde bütünleştiği bir kavramdır. Ahireti her an her dakika yaşıyor ve o yüzden gerçekçi ve ikna edici bir üslubla da anlatabiliyor. Şüphesi yok, bilakis kesin bir itikadı var. Misak örneğini kullabarak insanların 'Elestü Birabbikum' sualine cevap verdikleri andan itibaren Rablerini tanıdığını ve ahireti bildiklerini söylüyor. Zaten Nursi'nin Kuran'a doğal ve sağlam bir bağlılığı var; ilk ve tek kaynağı olarak istifade ediyor.

Bowering ilahî Nur'la dünyalarını aydınlatan Nur Talebelerini tebrik ederek sunumunu tamamladı.

Prof. Dr. Haşim Al Tawil, Henry Ford Koleji, ABD

Bediüzzaman Said Nursi'nin Yazılarında İkonik Cennet Tasviri: Haşir Günü, Arş ve Hamele-i Arş'ın Temsilleri Güzel sanatlar ve sanat tarihi uzmanı olan Tawil aynı zamanda çalıştığı kolejdeki Sanat Tarih Kürsüsü'nün başkanı olarak görev yapıyor. Tebliğinde İslam'daki ahiret anlayışını derinden etkileyen cennet, arş, hamele-i arş kavramlarının İbn-i Arabi gibi alimlerce resmedilmiş temsillerini paylaştı. Bediüzzaman'ın eserlerinde de önemli bir yer tutan ve Müslümanlar dahil iman sahiplerince bir bilinmez olarak nitelenen cennet, arş, hamele-i arş sadece Hz. Muhammed (sav) tarafından Mi'rac gecesinde görülmüş. Kuran'daki ayetler ve hadislerdeki tasvirler temel alınarak hazırlanan bazı çizimleri detaylarıyla anlatan Tawil, Hıristiyan dünyasından da benzer çizimler göstererek büyük benzerliklere dikkat çekti. Bediüzzaman'ın eserlerindeki perspektif genişliğinden çok etkilendiğini belirten Tawil, Nursi'nin haşir ve ebediyet alemini anlatan yazılarından onun diğer dinler ve gelenekler hakkında derin bir bilgisi olduğunun anlaşıldığını söyledi.

Prof. Dr. Eric L. Ormsby, McGill Üniversitesi, ABD

İki Teselli Risalesi: Al-Shahid al-Thani ve Said Nursi'ye Göre Kötülük Kavramı

Kötülük kavramıyla ilgili akla gelen problemlerin başında masumların acı çekmesi ve küçük çocukların ölmesi gibi hususlar geliyor. Bu ve benzeri hadiseler insani sadece üzen veya duygularını etkileyen olaylar değil. Akıl ve idrakimiz tatmin olacakları cevaplar bulmak istiyor diyerek tebliğine başlayan Ormbsy, iki Müslüman alimin kötülük kavramı konusundaki görüşlerinin bir mukayesesini yaptı: 16. yüzyılda yaşamış Şii kadı ve alim Al-Shahid al-Thani ve 20. yuzyilda yasayan Bediuzzaman. İlki kendi acılarını azaltmak için bu problemler hakkında eserler yazmış diyen Ormbsy, Bediüzzaman'ın yas tutan ebeveynlerin acılarını dindirmek ve onlara hakiki anlamda teselli vermek niyetiyle eserlerini kaleme aldığını belirtti. Bu iki alimin öğretilerindeki farklardan çok şey öğrenileceğini söyleyen Ormbsy, bu iki ayrı zaman ve coğrafyada yaşamış, farklı kültür ve mezheplere bağlı iki alimin farklı olan mesajlarının özündeki aynılığa dikkat çekti. Hayatlarında şiddetli zorluklarla karşılaşan ve imana dair zor ve çelişkili sorularla cedelleşen bu iki alimin karşılaştığı her güçlük ancak imanlarını kuvvetlendirmiş ve onların daha güzel derin mertebelere ulaşmalarına vesile olmuş. Bugün onların verdikleri güzel meyveleri okuyarak ilham aliyoruz.

Prof. Dr. Caner Dağli, Roanoke Koleji, ABD

Said Nursi ve C.S. Lewis'in Acı, Çile Çekmek Kavramı ve İnsanın Amacı Üzerine Düşünceleri

Dağlı tebliğinde Said Nursi ile bir Hıristiyan teolog ve yazar olan C.S. Lewis'in acı, çile çekmek kavramı ve insanın

yaratılışındaki amaç alanlarındaki düşüncelerini mukayese etti. Her iki alimin de mecaz, hikayeli anlatım ve sembolizm kullanarak anlaşılması zor konulara akla yakınlaştıran bir tarz kullandıklarını kaydeden Dağlı, Bediüzzaman'ın aynı zamanda akıl ve mantık örgüsünü takip eden bir sistemi olduğunu belirtti. Hıristiyan teolojisinde genel anlamda ahiret inancı anlaşılamaz olarak kabul ediliyor. Bu kabullenme de din alimlerinin akli yöntemler kullanmasını engelliyor. Benzer şekilde çoğu İslam alimi de haşrin ancak nakli delillere dayanılarak iman edilebilecek bir husus olduğunu iddia ettikleri halde, Said Nursi Kurani bir metodla bu hakikatı akla hitaben anlatır.

Rev. Dr. W. Mark K. Richardson, Georgetown Üniversitesi, ABD

Kişisel Kimlik ve Gelecek Dünya Hayatı: Ahlakî Hayatın Günümüzdeki İçeriği

İnançlar insanların hayatlarındaki kişisel kimliklerini belirleyen etkenlerin başında gelir. Ahirete iman ise insanın ahlakî davranışlarını şekillendirir. Çünkü öldükten sonra dirilişe inanan bir insan, yaptıklarından sorumlu olacağını bilir ve bu titizlikle hareket eder. Bediüzzaman Said Nursi'nin ahirete iman anlatımını Hıristiyanlıktaki haşir inancıyla mukayese eden Richardson, ilk çağ Hıristiyan teolojisinde ağırlıkla işlenen 'kişisel kimlik' kavramı üzerinde yoğunlaştı.

Modernmizmin ve materyalizmin etkileriyle ahirete inanç konusunda birçok şüphenin öğretildiği çağımızda, bu inanç eksikliğinin eseri sosyal hayattaki ahlak düzeyinden de tespit edilebilir. Nursi ahlaklı bir toplum kimliği kazanmak için en ihtiyaç duyulan konulardan olan haşir hakikatini kuvvetli bir şekilde anlatmıştır.

Prof. Dr. Whitney Bodman, Austin Seminary, ABD

Şeytanın Mahiyeti

Şeytanın mahiyeti ve yaratılışındaki hikmet konusundaki suallerden etkilendiğini belirten Bodman, sunumuna Mevlana Celaleddin Rumi ve Bediüzzaman Said Nursi'nin bu hususdaki görüşlerinin bir mukayesesi ile başladı. Tebliğinin sonunda İslamî öğretileri bir Hıristiyan düşünür Farley ile karşılaştırarak iki dinin buluştuğu ve ayrıştığı noktalara dikkati çekti. Bediüzzaman'ın anlatımında Kelamullah'dan insan tecrübesine yöneliş varken, elimizde bulunan İncil ne Kuran'ın yazılışındaki farklar sebebiyle Farley insan tecrübesinden hareketle Tanrı'ya ulaşır. Mevlana'nın Mesnevi'sinde ise her iki tarzın da örnekleri vardır.

Bediüzzaman Said Nursi şeytanın yaratılışını kötü değil, hikmetli ve bu yüzden de güzel olarak niteler. Gizli bir hazine olan Allah'ın isimlerini keşfetmek için dünyaya gönderilen insanın imtihanındaki parçalardan birisi de şeytandır ve insanın kemalatına vesile olabilir.

İki günlük oturumlar sonunda tüm katılımcılar memnuniyetlerini ifade ederken ahireti inkarın imkansızlığına iman ettiklerini ve haşre yeniden kuvvetlice iman ettiklerini belirttiler.

Said Nursi ve C.S. Lewis'in Acı, Çile Çekmek Kavramı ve İnsanın Amacı Üzerine Düşünceleri

Dağlı tebliğinde Said Nursi ile bir Hıristiyan teolog ve yazar olan C.S. Lewis'in acı, çile çekmek kavramı ve insanın yaratılışındaki amaç alanlarındaki düşüncelerini mukayese etti. Her iki alimin de mecaz, hikayeli anlatım ve sembolizm kullanarak anlaşılması zor konulara akla yakınlaştıran bir tarz kullandıklarını kaydeden Dağlı, Bediüzzaman'ın aynı zamanda akıl ve mantık örgüsünü takip eden bir sistemi olduğunu belirtti. Hıristiyan teolojisinde genel anlamda ahiret inancı anlaşılamaz olarak kabul ediliyor. Bu kabullenme de din alimlerinin akli yöntemler kullanmasını engelliyor. Benzer şekilde çoğu İslam alimi de haşrin ancak nakli delillere dayanılarak iman edilebilecek bir husus olduğunu iddia ettikleri halde, Said Nursi Kurani bir metodla bu hakikatı akla hitaben anlatır.

Rev. Dr. W. Mark K. Richardson, Georgetown Üniversitesi, ABD

Kişisel Kimlik ve Gelecek Dünya Hayatı: Ahlakî Hayatın Günümüzdeki İçeriği

İnançlar insanların hayatlarındaki kişisel kimliklerini belirleyen etkenlerin başında gelir. Ahirete iman ise insanın ahlakî davranışlarını şekillendirir. Çünkü öldükten sonra dirilişe inanan bir insan, yaptıklarından sorumlu olacağını bilir ve bu

titizlikle hareket eder. Bediüzzaman Said Nursi'nin ahirete iman anlatımını Hıristiyanlıktaki haşir inancıyla mukayese eden Richardson, ilk çağ Hıristiyan teolojisinde ağırlıkla işlenen 'kişisel kimlik' kavramı üzerinde yoğunlaştı.

Modernmizmin ve materyalizmin etkileriyle ahirete inanç konusunda birçok şüphenin öğretildiği çağımızda, bu inanç eksikliğinin eseri sosyal hayattaki ahlak düzeyinden de tespit edilebilir. Nursi ahlaklı bir toplum kimliği kazanmak için en ihtiyaç duyulan konulardan olan haşir hakikatini kuvvetli bir şekilde anlatmıştır.

Prof. Dr. Whitney Bodman, Austin Seminary, ABD

Şeytanın Mahiyeti

Şeytanın mahiyeti ve yaratılışındaki hikmet konusundaki suallerden etkilendiğini belirten Bodman, sunumuna Mevlana Celaleddin Rumi ve Bediüzzaman Said Nursi'nin bu hususdaki görüşlerinin bir mukayesesi ile başladı. Tebliğinin sonunda İslamî öğretileri bir Hıristiyan düşünür Farley ile karşılaştırarak iki dinin buluştuğu ve ayrıştığı noktalara dikkati çekti. Bediüzzaman'ın anlatımında Kelamullah'dan insan tecrübesine yöneliş varken, elimizde bulunan İncil ne Kuran'ın yazılışındaki farklar sebebiyle Farley insan tecrübesinden hareketle Tanrı'ya ulaşır. Mevlana'nın Mesnevi'sinde ise her iki tarzın da örnekleri vardır.

ULUSLARARASI TOPLANTI

Risale-i Nur'a Göre Kötülük Kavramı ve Haşir

19-20 Kasım, 2006, İstanbul

İstanbul İlim ve Kültür vakfı tarafından organize edilen Risale-i Nur'a Göre Kubuh Kavramı (Şerr) ve Haşir konulu uluslararası toplantı Nursi uzmanı akademisyenlerin katılımıyla 19-20 Kasım, 2006'da İstanbul Akgün Otel'de gerçekleştirildi. Toplantıda sunulan tebliğlerin kısa bir özeti aşağıdaki gibidir:

Prof. Dr. Oliver Leamann, Kentucky Üniversitesi, ABD

İslâm ve Yahudilikte Kötülük Kavramı: Said Nursi ve Musa İbn-i Maymun (Moses Maimonides)

Yahudilikte acı ve çile çekmek kavramlarının daha geniş incelendiğini söyleyerek sunumuna başlayan Leamann, Hz. Eyyub'un mukaddes kitaplarda anlatılan hayatından bahsetti. Lamann'a göre Tevrat ve Yahudi kaynaklarında Hz. Eyyub'un kendisi de, hastalığı da Kur'andakinden çok daha detaylı anlatılıyor. Yahudi kaynaklarında ve Hz. Eyyub'un hastalığına dair tefsirlerde bu dünyada yaşanılanların karşılığının ahirette verileceğinden direk bir bahis olmadığını kaydeden Leamann, Bediüzzaman Said Nursi'nin ahiret konusundaki çarpıcı anlatımına dikkat çekti. Nursi bu dünyada acı çeken masumların acıları ve çektikleri sıkıntıların öbür dünyad

İki günlük oturumlar sonunda tüm katılımcılar memnuniyetlerini ifade ederken ahireti inkarın imkansızlığına iman ettiklerini ve haşre yeniden kuvvetlice iman ettiklerini belirttiler.

a ödüllendirileceğini haşir konusundaki öğretilerinin temelinde sunuyor. Böylece hayatta çekilen sıkıntı ve çileler anlamlandırılıyor.

12. yüzyılda yaşamış meşhur Yahudi alim İbn-i Maymun'a göre ahiret var mi sorusunu Bediüzzaman'ın haşir anlatımıyla mukayese eden Leamann, İbn-i Maymun'a göre ahiretin ancak bir ihtimalden ibaret olduğunu ve varsa dahi orada insanin ne ile karşılaşacağının bilinmesinin imkansız olduğunu kaydetti. Tanrı kimdir bilemiyoruz diyen İbn-i Maymun, hayatın sonunda bir ceza veya ödüllendirme olacak mi bilemiyoruz ve bunlar çok problematik alanlar diyerek konuyu ele alıyor. Leamann ise 'bir insan bu kadar ehemmiyetli konuların cevaplarını bilmeden hayatını nasıl yaşayabilir ki!' diyerek sunumuna devam etti.

İbn-i Maymun haşir konusunda insanlar Tanrıyı tam bilmediği için ilahî adaletin nasil işleyeceğini ve ahiret olursa Tanrı'nın nasıl bir adalet uygulayacağını bilemez derken Bediüzzaman'ın haşre gösterdiği en kuvvetli delillerden birisi

Allah'in isimleri. Nursi'ye göre Allah'ın zatı ve sıfatları hasebiyle ahiretin ve büyük yargılama sonunda ödüllendirme ve cezalandırma olması ilahî bir gereklilik. İbn-i Maymun'un 'kim Tanrının ne yapacağını nerden ve nasıl bilebilir ki' derken, Bediüzzaman haşre herkesin anlayabileceği deliller gösteriyor.

Prof. Dr. Barbara Stowasser, Georgetown Üniversitesi, ABD

Kötülük Kavramı ve Hz. Adem ile Havva Kıssasının Anlamları

Hz. Adem ve Hz. Havva'nin yaratışını inceleyen sunumunda Stowasser kaynak olarak Tevrat, İncil, Kur'an, konuyla ilgili hadisler ve ilkçağ tefsirlerini kullanarak, bunları Bediüzzaman Said Nursi'nin görüşleri ile karşılaştırdı. Yahudi ve Hıristiyan anlayışına göre tüm kötülük ve günahların temeli olarak Hz. Adem ile Havva'nın cenneten kovulmalarına sebep olan ilk günah gösteriliyor. Hıristiyan inançlarına göre bu ilk günah tüm insanlara "genetik" olarak geçiyor ve o yüzden bebeklerin bile vaftiz edilmesi gerekiyor. Yahudi ve Hıristiyan kaynakları Hz. Havva'yı ilk ve tüm günahları suçlusu olarak ele alırken, kadını ise günah işleyen ve günaha davet figür olarak tanıtıyor.

Mu' tezile ve Eş'ari alimlerinin görüşlerini degerlendiren Stowasser, tefsirlerdeki İsrailiyyat etkilerine dikkat çekerek, Bediüzzaman İsrailiyyat kullanmadığını kaydetti. Diğer birçok alim çekinmeden Allah'ın kadını eksik, aşağı, aptal, ve lanetli yarattığını savunurken Bediüzzaman kötülüğün temeli konusundaki yorumu farklı.

Nursi İblis'in isyankarlığının özünde insanın kabiliyetlerinin inkişafı konusunu ele alarak insanın iyi ve kötüye kabiliyeti yaratıldığından bahsediyor. Hayır ve şerre kabiliyeti olan insana seçme tercihi verilmiş. İnsanların hayra kabiliyetlerini geliştirmesi gerektiğini söyleyen Nursi, kadınların ve erkeklerin Allah huzurundaki sorumlulukları bakımından eşit yaratıldığını söyler. Nursi Kurandaki gibi Allah'ın sadece Adem (AS)'ı değil, tüm insanlığı halifesi olarak tayin ettiğini söyler.

Prof. Dr. Mustafa Abu-Sway, Filistin

Gazali'den Nursi'ye: İslâm'da Kötülük Kavramının Ontolojik ve Politik Boyutları

Tsunami'nin olduğunda çoğu kişiler 'Tanrı nasıl milyonlarca insanı etkileyen böyle bir şey yapar' diye sorgularken Endonezya Ace'de yüzbinlerce Müslüman bir araya gelerek hata ve günahlarının affedilmesi için dua ettiler. Aynı hadise Pakistan'daki devasa depremden sonra da tekrarlandı. Bazı Müslüman alimler böyle olayların insanların yaptıklarına karşılık gönderilen ilahî ikazlar olduğunu düşünüyor. Tüm bunların temelinde İslam`daki şer anlayışı var.

Şerrin yaratılması şerr midir sorusuna Nursi hayır der ve şerrin yaratılması ile şerrin yapılmasının farkına dikkat çeker. Nursi'ye göre kötülüğün yapılması kötüdür ama kötülüğün yaratılması hikmetli ve ilahî bir iştir. Bu anlayışla Nursi, mesela tsunami gibi çok kötü gözüken şeylerin yaratılışını kötü görmüyor. Yaratılan şeyler, neticesi itibariyle iyi midir ve bunlarda ilahî hikmetler var mıdır diyerek ahireti nazara veriyor. Nursi Hz. Eyyub'ün yaralarını kemiren kurtların ancak onun benliğinin madde kısmı olan bedenine zarar verdiği için ahiret cihetinden zararsız, belki de faydalı görülebileceğini belirtiyor.

Şerr kavramı ile politikanın yakın ilişkisine dikkat çeken Abu-Sway, İslam'da ilk fitne olarak değerlendirilen ve Hz. Ali ve Muaviye arasında geçenleri değerlendirdi.

Şükran Vahide, Araştımacı-Yazar, Türkiye

Risale-i Nur'a Göre Yeniden Dirilişin Delilleri

Bediüzzaman Said Nursi, ahiret anlayışına geleneksel açıdan bakmak yerine eseri Risale-i Nur'da geniş şekilde ele aldığı ahiret inancını çocuklar, gençler ve ihtiyarları da kapsayacak şekilde çok daha geniş bir şekilde ele alır. Nursi ahiret inancının herkese öğretilmesi gerektiğine inanmış ve bunun ciddi derecede çaba harcamıştır. Eserlerinde ahirete imanın çocuklara, gençlere, yaşlılara, ve genel anlamda sosyal hayata faidelerinden bahseder. Ahirete iman İbn-i Sina gibi büyük alimlerce bile aklın alamayacağı bir kaide olarak bakılmı

İki günlük oturumlar sonunda tüm katılımcılar memnuniyetlerini ifade ederken ahireti inkarın imkansızlığına iman ettiklerini ve haşre yeniden kuvvetlice iman ettiklerini belirttiler.

İşken, Bediüzzaman hayattan, kainattan ve Kur'an'dan direk örnekler kullanarak haşrin her yaştan ve her kesimden insana etlikli bir şekilde anlatılabileceği bir sistem geliştirmiştir.

Nursi'ye göre verilmiş nimetlerin en büyüğü hayattır ve hayat bütün şubeleriyle ahirete işaret eder. Kainata dikkatle bakan ve tefekkür edenler için insanın hayatındaki her aşamanın ahirete açık bir delil olduğu anlaşılacaktır. Mesela, insanın duygularından bahseden Bediuzzaman, ahiret inancı olmadan ve ebediyete inanmadan insanın kalbi başta olmak uzere hiçbir duygusunun tatmin olmayacagini söyler. Ahiret ve yeniden dirilme olmazsa yaratılmışlarda açıkça görünen bütün hikmetlerin anlamsızlığa gömüleceğine ina

İki günlük oturumlar sonunda tüm katılımcılar memnuniyetlerini ifade ederken ahireti inkarın imkansızlığına iman ettiklerini ve haşre yeniden kuvvetlice iman ettiklerini belirttiler.

Bediüzzaman böylesi bir ihtimalin Allah'ın Rahmet, Hikmet, Şefkat, Adl gibi isimleri ve kainatta tecellileri görünen birçok isim ve sifatlarına da temelden zıt olduğunu söyleyerek ahiretin olmama ihtimalinin Cenab-ı Hakk'ın zatı ve Kur'anın hakikatlerine tamamen zıt oldugunu soyler. Bediüzzaman'a göre İslam'da ahiretin kaynağını isbatta üç büyük delil vardır: Kur'an-ı Kerim, Cenab-ı Hakk'ın isim ve sıfatları, ve Kainat ile içindeki tüm yaratılmışlar.

Prof. Dr. Bilal Kuşpınar, McGill Üniversitesi, Kanada

Nursi'ye Göre Ölüm Fenomeni (Kavramı):

Bediüzzaman ölümün görülen fiziki yüzünden ziyade bunun arkasındaki manalarına dikkat çeker. Ölümü farklı bir hayata geçiş kapısı olarak tanımlayan Nursi, beş farklı hayat mertebesinden bahseder. Dünya hayatını dünyanın kendisinden farklı olarak tanımlayan Nursi'ye göre bu dünya hayatı Kuran'da bahsedildiği gibi ahirete bakan yönü müstesna olmak kaydıyla bir oyun ve eğlenceden ibarettir. Ölümün gerçek manasıyla tanışmanın ve hayatını buna göre şekillendirmenin önemine dikkati çeken Kuşpınar, Bediüzzaman'ın rabıta-i mevte verdiği önemden bahsetti. Her nefs ölümü tadacaktır hakikatına inançla ölümle karşılaşmadan önce her insanın kendi vücudunun ve dünyasının ölümünü düşünerek kainatın büyük ölümünü, kabri, berzah hayatını ve yeniden dirilişi tefekkür etmesini tavsiye etmiştir. Nursi'ye göre ölüm bir son değil başlangıç, ve bir çirkinlik değil güzelliktir. Ahirete iman insanin dünyadaki hayatını anlamlandıran ve zenginleştiren bir akidedir.

İki günlük oturumlar sonunda tüm katılımcılar memnuniyetlerini ifade ederken ahireti inkarın imkansızlığına iman ettiklerini ve haşre yeniden kuvvetlice iman ettiklerini belirttiler.

Prof. Dr. Ian Markham, Hartfrod Seminary, ABD

Hayatı Ölümün Işığında Yaşamak: Bediüzzamanla Bir Konuşma

Batıda ahirete inanmak demode hale gelirken, ahiret inancı olmayan bir din sistemi önermek moda haline geldi diyerek sunumuna başlayan Markham, sunumunda Beddiüzzaman Said Nursi ile çağdaşı olan İngiliz felsefeci Bertrand Russell'ı mukayese ediyor. Daha çok sosyal konulardaki çalışmalar üzerine yoğunlaşan Russell kainata baktığında Allah'ın varlığına ve ahirete dair hiçbir delil göremezken, Nursi kainatta Allah'ın ve O'nun varlığının olmadığı bir yer göremiyor. Modernismin de etkisiyle sadece kesinliğinden emin olunan şeylere inanılması gerekildiğinin öngörüldüğü bir dönemde yaşayan Russell, yazdığı önemli ve meşhur bir makalesinde neden Hıristiyan olmadığını açıklar. "Dizayn tartışması" konusundaki görüşlerini açıklarken, kainatin yaratılışındaki niyet ve nizam tartışmasını ikna edici bulmayan Russell, ahiretin varlığını, hatta ahiretin gerçeklik ihtimalini de inkar eder. Nursi ise bilakis hem dininde, hem kendi hayatında, hem de tüm yaratılmışlarda ahiretin varlığını isbat edecek deliller buluyor. Konusmasının sonunda bu konuda kendisinin bir Hıristiyan olarak sebatla Bediüzzaman Said Nursi'nin tarafında bulunduğunu belirten Markham, ahirete imanını da yeniledi.

Prof. Dr. Leo Lefebure, Georgetown Üniversitesi, ABD

Ölülerin Dirilmesi: Said Nursi ve Jürgen Moltmann

Tebliğinde Bediüzzaman Said Nursi ile Jürgen Moltmann'in kıyaslamasını yapan Lefebure bu iki alimin hayatları ve düşünce alemlerindeki birçok benzerliklere dikkat çekti. Nursi ve Moltmann aynı zaman diliminde yaşamışlar. Farklı coğrafyalarda bulunan iki alim de Birinci Dünya Savaşı yıllarında küremizi sarsan köklü değişimlerden farklı ama derin şekillerde etkileniyorlar. Her ikisi de hayatlarının gençlik dönemlerinde felsefe ve politika ile daha ziyade ilgilenirken, bu yıllarda yaşadıkları tecrübelerin etkisi ile dine yöneliyorlar. İki alimin dine yönelişi de onları kendi dinlerinin kutsal kitaplarını temel alarak iman alanında çalışmaya sevk ediyor.

Nursi ve Moltmann kıyaslamasında alimlerin ahiret inancına odaklanan Lefebure 'yeniden dirilmek aslında dönüşmektir' diyen İncil ayetinden bahsederek hesap günü ve haşre imanın Hıristiyan inancının temel akidelerinden olduğunu kaydetti. Ahiret inancı, yeniden dirilmek ve hesaba çekilmek üzre bu hayatta yaptıklarımızla karşılaşmak Hıristiyan dininin özünde vardır diyen Lefebure Nursi ve Moltmann'ın haşir konusundaki anlatımlarındaki en bariz farkı ise şöyle özetledi: Nursi ölülerin dirilmesi mevzuunda kuvvetli deliller sunarak bunu bariz bir hakikat olarak anlatırken Moltmann Hıristiyanlık dinindeki haşir konusunun delillerle izahının mümkün olmadığına inanıyor. Ona göre bu ispat edilemez ama iman edilmesi gereken bir akide.

Prof. Dr. Efrain Agosto, Hartford Seminary, ABD

Said Nursi ve Aziz Paul'a Göre Kötülük Kavramı: Mukayeseli Analiz

Portorikalılar'ın İspanya kolonisi oldukları dönemdeki bağımsızlık mücadelesinden bahseden Agusto, Said Nursi'nin yaşadığı dönemdeki hızlı tarihi değişim sürecini anlattı. Nursi'nin gençlik yıllarında İmparatorluk çökmek üzere idi ve Osmanlı halkı da Portorikalıların yaşadığına benzer bir kimlik arayışı içindeydi. Kendisi de bir Portoriko'lu olan Agosto, belki de kendi ırkından İstanbul ve Anadolu topraklarına ilk ayak basan kişi olduğunu vurgulayarak Bediüzzaman ve eserleriyle tanışmaktan duyduğu memnuniyeti ifade etti.

Said Nursi kötülük kavramını sadece kelam veya felsefe dallarına mahsus bir konu olarak görmüyor. Nursi'nin hayatını okurken etkilenen ve Hz. İsa'nın Havarilerinden sayılan Aziz Paul ile Bediüzzaman'ın hayatlarındaki benzerlikleri farkeden Agusto, bu iki kuvvetli inanç sahibi zatın hapis dönemlerinde yazdıkları aynı denecek derecede benzer olan mektupları karşılaştırdı. Aziz Paul dönemin Roma yönetimi tarafından hapse atılmış ve sürgüne gönderilmişti. Arada iki bin yıllık mesafe bulunmasına rağmen, İslâm inancına mensup Bediüzzaman da benzer hadiselerle karşılaştı. Aziz Paul ve Nursi hapiste veya sürgünde oldukları dönemlerde bile kendi sıkıntılarını düşünmek yerine, iman hizmetini ve öğrencilerini düşünüyorlar. Kendileri için gerçek cefa ve acının fiziki olmadığından bahseden bu iki zat, gerçek acının ahiretteki ve ebedî hayattaki ceza olduğuna inanıyorlardı. İkisi de çektikleri eziyetler neticesinde manevi bir saflık noktasına ulaşarak huzur ve rahatlığa ulaşmakta sıkıntı ve zorluklardan geçen bir yol olduğunu görmüşlerdir. Bedenleri zahiren zindanda iken gönülleri gül gülistan olmuştur.,

Prof. Dr. Hamidreza Ayatollahy, Tahran Üniversitesi, İran İslam Cumhuriyeti
Said Nursi ve Motaharri'nin İlahî Adalet Görüşlerinin Mukayesesi

Said Nursi'nin ilahî adalet konusundaki görüşlerini dört ana başlık altında sunan Ayatollahy, Nursi'nin ahiretteki adalet anlayışını çağdaşı olan meşhur İranlı alim Şehid Motaharri ile karşılaştırdı. Motaharri'nin İlahî Adalet konulu kitabını temel alan Ayatollay'nin Bediüzzaman'ın ilahî adalet konusundaki öğretilerini değerlendirdiği ve Motaharri ile mukayese ettiği dört alan şöyle:

1- Kainatın yaratılışındaki en mükemmel denge olarak ilahî adalet,

2- Yeniden dirilme ve haşir bağlamında ilahî adalet,

3- Deprem gibi doğal felaketler ile ilahî ceza vermek kapsamında ilahî adalet,

4- Şeytanın ve kötülüğün varlığına rağmen kötülük kavramı.

Her iki alimin de eserlerinde benzerlikler varken, Motaharri daha felsefi bir yaklaşım kullanıyor. Bediüzzaman Said Nursi'nin tarzında ise teolojik ağırlık göze çarpıyor. Konunun isbatında Motaharri felsefi tartışmalar ve önermeler sunarken, Nursi tarifi temel alan, herkese hitap eden ve kolay anlaşılır pratik deliller kullanıyor.

Prof. Dr. Garreth Jones, İsa Mesih Catenbury Üniversitesi, İngiltere

İki günlük oturumlar sonunda tüm katılımcılar memnuniyetlerini ifade ederken ahireti inkarın imkansızlığına iman ettiklerini ve haşre yeniden kuvvetlice iman ettiklerini belirttiler.

Peyzaj ve Hüzün': Modernizm Bağlamında Said Nursi ve Dante Alighieri

Orhan Pamuk'un İstanbul: Hatıralar ve Şehir kitabından Osmanlının son dönemlerinden bahsederken kullandığı ve genişçe anlamına yer verdiği hüzün kelimesiyle ilgili bazı alıntılar yapan Jones, bu zamanların Bediüzzaman Said Nursi'nin aynasındaki yansımasını inceledi. Jones modernizm döneminin etkilerini yaşayan Nursi'yi 13. yüzyılda yaşamış İtalyan şair Dante Alighieri ile T S Eliot ve Ezra Pound gibi modernizme öncülük eden isimlerle kısmen mukayese etti. T S Eliot ve Ezra Pound'un Dante'nin İlahî Komedi eserinden etkilenerek dine karşı tavırlarında daha da net bir tutum takınmışlar. İlahî Komedi ahirete hayali bir yolculuğu konu alıyor.

Dine karşı etkilerin farklı alanlardan ve kuvvetlice geldiğini belirten Jones, Bediüzzaman Said Nursi'nin bize ahiret inancının kat'iyetini hatırlatarak dine gelen taarruzlardan dindarları muhafaza ettiğini belirtti. Nursi'nin gerçeklik derecesinde kat'iyetle gösterdiği haşir hakikati ile ebedi birliğimizi düşünerek belki dindarlar olarak birbirimize yakınlaşır ve destek olarak birlikte çalışırız.

Prof. Dr. Aref Ali Nayed, Cambridge Universitesi, Dubai – (Lübnan asıllı olan Nayed programa Birleşik Arab Emirliklerinden katılıyor.)

Berzah'da Nursi

Kelime manası olarak iki şeyin arasında demek olan berzah kelimesi Üstad Bediüzzaman tarafından önemli bir şekilde tanımlanmış ve ahiret inancını anlatan yazılarında önemli bir yer işgal etmiştir. Nursi'nin anlayışında İslama göre ölüler yok olmuyor ve kıyamet öncesinde, yeniden diriliş gerçekleşinceye kadar berzah denilen bir ara aleme, yani farklı bir boyuta intikal ediliyorlar. Bediuzzaman'ın ahiret ve yeniden diriliş öğretilerini tam anlamak için berzah kavramının çok iyi anlaşılması gerekir. Berzah adeta ahireti anlamak için anahtar hükmündedir.

Bediüzzaman Nursi İstanbul'daki Eyüp mezarlığı şimdiye kadar kaç kere üst üste dolmuştur gibi bir gözlem yapıyor. Rabita-i mevti sürekli nazara vererek ehemmiyetinden bahseden Nursi, ölmeden önce ölüm ve sonrasındaki hayat ile tanışmanın önemini anlatır. Bediüzzaman Nursi, hayatı boyunca berzah alemindekilerle irtibatta olup onlarla alakasından bahsetmiştir. Mesela ölmüş kişileri duasında zikreder, Kur'an okuyarak onlara hediye gönderir ve rabıta halinde bulunur. Kendisine getirilen her salavattan Hz. Peygamber'in haberdar olacağını söyler ve mezar ziyaretlerinden de bahsederek berzahtakilerin de dünyadakiler ile alakasına dikkati çeker.

İslamin son dönemlerinde bir gevşeklik ve laçkalık etkisi ile yüzleşilen bir otamda Nursi'nin hasir ve berzah görüşü orjinal ve otantik, yani İslamin özüne uygun olarak üretilmistir.

Prof. Dr. Lucinda Allen Mosher, Michigan Universitesi, ABD (ABD'nin çesitli okullarında ders veriyor)

Lā Siyyamā: Nursi'nin Mesnevi-i Nuriye'deki Haşir Tezi

Doktora tezini Mesnevi-i Nuriye konusunda yazmış ve alanında uzman olan Mosher, Mesnevi-i Nuriye'nin Lā Siyyamā kısmında Said Nursi'nin bu dünya hayatının ötesindeki hayata dikkati çektiğini ve orada olacaklardan bahsettiğini kaydetti. Dünyanın dolar boşalır bir han ve misafirhane suretinde yaratıldığına dikkat çeken Nursi, kainattaki yaratılmış eserlerden örnekler vererek bu dünyanın kalıcı olarak yaratılmadığının aşikar olduğunu ifade eder. Tohumlardan örnek

vererek Hafiz ismini açıklayan Nursi, her şeyin muhafaza edildiğini ve öyle ise bu dünyada yapılanların sonuçlarının görüleceği bir günün gelmesinin muhakkak olduğunu söyleyerek bu konuda birçok deliller zikreder. Yaratılmışların kendilerinden ötede bir manaya işaret ettiklerini anlatan Nursi, hayatın gerçek manasının ahireti anlayarak yaşamak olduğunu belirtir.

Lâ Siyyamâ'nın adeta Haşir Risalesi'nin yeniden gözden geçirilerek daha derin ve detaylı şekilde yazılmış bir versiyonu olduğunu düşünen Mosher, Risaleleri ders verdigi üniversitelerdeki öğrencilerine de okuttuğunu anlatarak, onların olumlu yorumlarından da bahsetti. Öğrencilerinin en sık sordukları sorulardan birisinin "Bediüzzaman bunları kime hitaben yazmış?" olduğunu söyledi. Nefse hitaben yazmış cevabını alan öğrenciler ise hem şaşırıyor, hem de derinden etkilenerek kendi nefislerine hitaben okumaya gayret gösteriyorlar.

Cevşen-ül Kebîr'den bahseden Mosher, Nursi'nin münacatlarla süslenmiş zengin bir manevi hayatı olduğuna dikkat çekerken, onun sürekli ebedî alemi düşünerek yaşadığını kaydetti. Tebliğinde Thomas Aquinas ile Bediuzzaman'in kısa bir mukayesesine de yer veren Mosher, iki alimin de öğretilerinde soru sorma ve cevapla anlatma yöntemi kullandıklarını belirtti.

Father Thomas Michel, S.J., Vatikan, Roma

Said Nursi'nin Düşüncesinde Ölülerin Dirilmesi ve Son Yargılama

Bediüzzaman'ın ahiret konusunda on iki merhalede haşrin gerekliliğini anlattığını kaydeden Michel'in tebliği Haşir Risalesi'nde geçen on iki suret ve hakikatin yoğun bir analizini içeriyordu. Kıyamet gününü 'Hesap Günü' olarak niteleyen Nursi'nin özellikle adalet kavramı üzerinde yoğunlaştığını anlatan Michel, Bediuzzaman'ın gerçek adaletin tecelli etmesi için ilahî bir hesabın olmasının gerekliliğinden bahseder.

Haşir Risalesi'ndeki baharı yeniden dirilişin delili olarak gösteren örneğe dikkat çeken Michel, Bediüzzaman'ın bahsettiği baharı 'Anadolu baharı' olarak nitelendirdi. Dünyada bazı coğrafyalar kış ve bahar mevsimlerini yaşamazken, Nursi Anadolu topraklarındaki çetin soğukların ardından ölmüş mahlukatın baharda birden dirilmesini defalarca müşahede etmiş ve bunu yeniden dirilişi akla yakınlaştıran bir hakikat olarak ifade etmiştir.

Nursi'nin sadece Haşir Risalesi'nde değil, Risale-i Nur'un çok bölümlerinde ahirete imandan bahsettiğini belirten Michel, muhtelif alıntılar yaparak Bediuzzaman'ın ahiret anlatımındaki farklı yönlere dikkat çekti. Bir insanın hayatı boyunca binlerce haşre şahit olduğunu akla yakınlaştırarak ve ikna edici örneklerle anlatan Nursi, Michel'in tebliğinde büyük yer tutan on iki suret ve hakikatın sadece ikisinde dini deliller gösterirken, diğerleri ile akıl ve mantığı bu muazzam muamma konusunda tatmin edici açıklamalar sunar.

Rev. Dr. Steven J. Sidorak, Jr., Connecticut Hıristiyan Konferansi, ABD
11 Eylül Sonrasındaki Dünyada Din, Politika ve Kötülük: Ne Söylenebilirdi ve Said Nursi Olsa Ne Söylerdi?

Bediüzzaman'ın siyaset yorumlarından ve kendisinin siyasete uzaklığından bahseden Sidorak 11 Eylül sonrasındaki durumların geniş bir analizini yaptı. Özellikle din ve politika ilişkilerine yoğunlaşan, kötülük kavramı dahilinde ise terörü ele alan Sidorak, İslam coğrafyasının altında bulunduğu tehlikelere değindi. 'Bediüzzaman Said Nursi hayatta olsa 11 Eylül sonrasında acaba politikadan uzak kalır mıydı, bugünlerde yaşasaydı cevabı ne olurdu?' diyerek açık bir soru yönelten Sidorak, böylesi tehlike arzeden dönemlerde dindarlar arası dayanışmanın önemini vurguladı. Dindarların birlikte çalışmasıyla dünyadaki kötülükler ıslah edilebilir. Nursi öğretilerinde bu tarz dayanışmanın ehemmiyetini işler.

Prof. Dr. Gerhard H. Bowering, Yale Universitesi, ABD

Said Nursi'nin Metodu ve Ögretim Tarzı

Risale-i Nur isminin merakını celbettiğini söyleyerek tebliğine başlayan Bowering, Nursi'nin Nur ayeti tefsririnden ne kadar etkilendiğini anlatarak devam etti. Risale metodunu çok etkili bulan Bowering, Nursi'nin içinde buluduğu durum ve şartlara en uygun bir sistem geliştirdiğini söyledi. Bu sistem aynı zamanda etkili bir eğitim sistemi olarak kullanılmış ve

kendisinden sonra devam eden bir mekanizma haline gelmiştir. Bediüzzaman'ın biyografisini okurken hayatının gayesi olan iki önemli amacı olduğundan bahsetti. Bunlardan ilki eğitim sisteminde yapılması gerektiğine inandığı köklü reformlar, ki buna kısaca doğuda bir üniversitenin kurularak hayata geçmesi denilebilir. Diğeri ise Risale-i Nur ve nur talebeleri. Nursi'nin ilk amacının devrin sorunları sebebiyle gerçekleştirememesi Risale-i Nur olarak meyve vermiş ve hayal ettiği üniversitenin açılması gerçekleşmeyince tüm gayretini alternatif bir eğitim tarzına tahsis etmiştir. Bu ise bugün milyonların okuyarak aydınlandığı Risale-i Nur külliyatıdır.

Öğretilerinde kendine hitaben yazması Nursi'nin okurları üzerindeki en önemli etkilerden birisi. Bu tarz Risalelerin okuyan ve dinleyenlerde kalıcı olmasını sağlıyor. Risaleler sufi ve tarikat kitabı değildir, ama manevi yönden kuvvetli ve oldukça zengindir. Bediüzzaman ahiret konusunda dışardan kaynak kullanmadan yazmış. Said Nursi için ahiret olacak değil olmuş, dışında değil kendi içinde bütünleştiği bir kavramdır. Ahireti her an her dakika yaşıyor ve o yüzden gerçekçi ve ikna edici bir üslubla da anlatabiliyor. Şüphesi yok, bilakis kesin bir itikadı var. Misak örneğini kullabarak insanların 'Elestü Birabbikum' sualine cevap verdikleri andan itibaren Rablerini tanıdığını ve ahireti bildiklerini söylüyor. Zaten Nursi'nin Kuran'a doğal ve sağlam bir bağlılığı var; ilk ve tek kaynağı olarak istifade ediyor.

Bowering ilahî Nur'la dünyalarını aydınlatan Nur Talebelerini tebrik ederek sunumunu tamamladı.

Prof. Dr. Haşim Al Tawil, Henry Ford Koleji, ABD

Bediüzzaman Said Nursi'nin Yazılarında İkonik Cennet Tasviri: Haşir Günü, Arş ve Hamele-i Arş'ın Temsilleri Güzel sanatlar ve sanat tarihi uzmanı olan Tawil aynı zamanda çalıştığı kolejdeki Sanat Tarih Kürsüsü'nün başkanı olarak görev yapıyor. Tebliğinde İslam'daki ahiret anlayışını derinden etkileyen cennet, arş, hamele-i arş kavramlarının İbn-i Arabi gibi alimlerce resmedilmiş temsillerini paylaştı. Bediüzzaman'ın eserlerinde de önemli bir yer tutan ve Müslümanlar dahil iman sahiplerince bir bilinmez olarak nitelenen cennet, arş, hamele-i arş sadece Hz. Muhammed (sav) tarafından Mi'rac gecesinde görülmüş. Kuran'daki ayetler ve hadislerdeki tasvirler temel alınarak hazırlanan bazı çizimleri detaylarıyla anlatan Tawil, Hıristiyan dünyasından da benzer çizimler göstererek büyük benzerliklere dikkat çekti. Bediüzzaman'ın eserlerindeki perspektif genişliği

İki günlük oturumlar sonunda tüm katılımcılar memnuniyetlerini ifade ederken ahireti inkarın imkansızlığına iman ettiklerini ve haşre yeniden kuvvetlice iman ettiklerini belirttiler.

Prof. Dr. Eric L. Ormsby, McGill Üniversitesi, ABD

İki Teselli Risalesi: Al-Shahid al-Thani ve Said Nursi'ye Göre Kötülük Kavramı

Kötülük kavramıyla ilgili akla gelen problemlerin başında masumların acı çekmesi ve küçük çocukların ölmesi gibi hususlar geliyor. Bu ve benzeri hadiseler insani sadece üzen veya duygularını etkileyen olaylar değil. Akıl ve idrakimiz tatmin olacakları cevaplar bulmak istiyor diyerek tebliğine başlayan Ormbsy, iki Müslüman alimin kötülük kavramı konusundaki görüşlerinin bir mukayesesini yaptı: 16. yüzyılda yaşamış Şii kadı ve alim Al-Shahid al-Thani ve 20. yuzyilda yasayan Bediuzzaman. İlki kendi acılarını azaltmak için bu problemler hakkında eserler yazmış diyen Ormbsy, Bediüzzaman'ın yas tutan ebeveynlerin acılarını dindirmek ve onlara hakiki anlamda teselli vermek niyetiyle eserlerini kaleme aldığını belirtti. Bu iki alimin öğretilerindeki farklardan çok şey öğrenileceğini söyleyen Ormbsy, bu iki ayrı zaman ve coğrafyada yaşamış, farklı kültür ve mezheplere bağlı iki alimin farklı olan mesajlarının özündeki aynılığa dikkat çekti. Hayatlarında şiddetli zorluklarla karşılaşan ve imana dair zor ve çelişkili sorularla cedelleşen bu iki alimin karşılaştığı her güçlük ancak imanlarını kuvvetlendirmiş ve onların daha güzel derin mertebelere ulaşmalarına vesile olmuş. Bugün onların verdikleri güzel meyveleri okuyarak ilham aliyoruz.

Prof. Dr. Caner Dağli, Roanoke Koleji, ABD

Said Nursi ve C.S. Lewis'in Acı, Çile Çekmek Kavramı ve İnsanın Amacı Üzerine Düşünceleri

Dağlı tebliğinde Said Nursi ile bir Hıristiyan teolog ve yazar olan C.S. Lewis'in acı, çile çekmek kavramı ve insanın yaratılışındaki amaç alanlarındaki düşüncelerini mukayese etti. Her iki alimin de mecaz, hikayeli anlatım ve sembolizm

kullanarak anlaşılması zor konulara akla yakınlaştıran bir tarz kullandıklarını kaydeden Dağlı, Bediüzzaman'ın aynı zamanda akıl ve mantık örgüsünü takip eden bir sistemi olduğunu belirtti. Hıristiyan teolojisinde genel anlamda ahiret inancı anlaşılamaz olarak kabul ediliyor. Bu kabullenme de din alimlerinin akli yöntemler kullanmasını engelliyor. Benzer şekilde çoğu İslam alimi de haşrin ancak nakli delillere dayanılarak iman edilebilecek bir husus olduğunu iddia ettikleri halde, Said Nursi Kurani bir metodla bu hakikatı akla hitaben anlatır.

Rev. Dr. W. Mark K. Richardson, Georgetown Üniversitesi, ABD

Kişisel Kimlik ve Gelecek Dünya Hayatı: Ahlakî Hayatın Günümüzdeki İçeriği

İnançlar insanların hayatlarındaki kişisel kimliklerini belirleyen etkenlerin başında gelir. Ahirete iman ise insanın ahlakî davranışlarını şekillendirir. Çünkü öldükten sonra dirilişe inanan bir insan, yaptıklarından sorumlu olacağını bilir ve bu titizlikle hareket eder. Bediüzzaman Said Nursi'nin ahirete iman anlatımını Hıristiyanlıktaki haşir inancıyla mukayese eden Richardson, ilk çağ Hıristiyan teolojisinde ağırlıkla işlenen 'kişisel kimlik' kavramı üzerinde yoğunlaştı.

Modernmizmin ve materyalizmin etkileriyle ahirete inanç konusunda birçok şüphenin öğretildiği çağımızda, bu inanç eksikliğinin eseri sosyal hayattaki ahlak düzeyinden de tespit edilebilir. Nursi ahlaklı bir toplum kimliği kazanmak için en ihtiyaç duyulan konulardan olan haşir hakikatini kuvvetli bir şekilde anlatmıştır.

Prof. Dr. Whitney Bodman, Austin Seminary, ABD

Şeytanın Mahiyeti

Şeytanın mahiyeti ve yaratılışındaki hikmet konusundaki suallerden etkilendiğini belirten Bodman, sunumuna Mevlana Celaleddin Rumi ve Bediüzzaman Said Nursi'nin bu hususdaki görüşlerinin bir mukayesesi ile başladı. Tebliğinin sonunda İslamî öğretileri bir Hıristiyan düşünür Farley ile karşılaştırarak iki dinin buluştuğu ve ayrıştığı noktalara dikkati çekti. Bediüzzaman'ın anlatımında Kelamullah'dan insan tecrübesine yöneliş varken, elimizde bulunan İncil ne Kuran'ın yazılışındaki farklar sebebiyle Farley insan tecrübesinden hareketle Tanrı'ya ulaşır. Mevlana'nın Mesnevi'sinde ise her iki tarzın da örnekleri vardır.

Bediüzzaman Said Nursi şeytanın yaratılışını kötü değil, hikmetli ve bu yüzden de güzel olarak niteler. Gizli bir hazine olan Allah'ın isimlerini keşfetmek için dünyaya gönderilen insanın imtihanındaki parçalardan birisi de şeytandır ve insanın kemalatına vesile olabilir.

İki günlük oturumlar sonunda tüm katılımcılar memnuniyetlerini ifade ederken ahireti inkarın imkansızlığına iman ettiklerini ve haşre yeniden kuvvetlice iman ettiklerini belirttiler.

Kaynak: sorularlaislamiyet